

Република Србија
Град Ниш
Градска општина МЕДИЈАНА

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ МЕДИЈАНА 2012.– 2022. године

М Е Д И Ј А Н А
Е К Р Н А Н О К
С О У О В Г В Т
Т Н Ш В Н А И И
О О Т А И Ж Х В
М В Т Х О Н
И Е И В О
Ч Н В А А С
Н И Н Н Н Т
И Х И И И И
Х Х Х Х И И

Одлука Скупштине градске општине Медијана о усвајању Стратегије одрживог развоја Медијане

Уводна реч Председника општине

Поштовани суграђани,

Процес израде Стратегије локалног одрживог развоја подразумева способност свеобухватног посматрања своје средине и на основу изведених анализа и процена доношење развојног документа који ће чинити основни постулат у развојној политици локалне самоуправе.

Управо пред вама је Стратегија локалног одрживог развоја Градске општине Медијана која нам омогућава плански и усклађен развој свих сегмената друштва уз рационално и економично коришћење расположивих капацитета.

Такође, овај документ указује и на оне области које треба даље унапређивати, као и на области у којима је потребно откривати и градити нове ресурсе.

Настојали смо да у динамичном окружењу одредимо смернице које би нашој локалној самоуправи омогућиле стварање повољнијих услова за инвестирање и стварање нових економских прилика за отварање нових радних места, смањења незапослености и сиромаштва. То је, заправо, прави допринос основном циљу ове стратегије – побољшање животног стандарда наших суграђана.

Стратегија је поглед у будућност и као таква увек носи дозу неизвесности.

Очекујем да ће Градска општина Медијана успети да реализује стратешки приоритетне пројекте који ће јој омогућити да буде високо урбанизована општина са одрживом локалном економијом, унапређеном инфраструктуром, општина привлачна за инвестирање и безбедан живот свих њених грађана, општина која ће дати перспективу младима за остварење њихових циљева.

САДРЖАЈ

Поглавље 1 – Увод.....	5
Поглавље 2 – Процес израде и методологија Стратегије одрживог развоја.....	6
Поглавље 3 – Контекст.....	8
Поглавље 4 – Изазови и могућности - SWOT анализа.....	16
Поглавље 5 – Визија и стратешки правци развоја градске општине Медијана.....	23
Поглавље 6 – Систем управљања и праћења реализације Стратегије.....	27
Поглавље 7 – Акциони план	30
Анекс 1 – Учесници у изради стратегије (стратешки тим, радне групе и форум партнера).....	41
Анекс 2 – Индикатори одрживости	45

Поглавље 1: Увод

Стратегија локалног одрживог развоја градске општине Медијана (у даљем тексту Стратегија) је општи стратешки план развоја који треба да пружи смернице и подстицаје за будући развој локалне заједнице, али и да буде користан инструмент у прилагођавању променљивом окружењу у коме живимо. Временски оквир за имплементацију Стратегије је 2012 - 2021. година, односно 10 година.

Стратегија је рађена у складу са националним плановима и стратегијама развоја али се највише наслања на Стратегију града Ниша са циљем да унапреди имплементацију тог плана али и да оствари одређене специфичне циљеве које се конкретно односе на општину Медијана. Такође, Стратегија одрживог развоја градске општине Медијана се наслања и на оквирни план „Миленијумских развојних циљева“ УН, као и на Националну Стратегију одрживог развоја Републике Србије као кровном националном документу чијој имплементацији жели да допринесе.

Стратегија се дефинише, усваја и спроводи на нивоу градске општине и односи се на територију градске општине Медијана. Ипак, у многим циљевима и активностима, Стратегија подразумева заједнички приступ Града и градске општине у решавању одређених проблема и изазова, па се у наведеним циљевима и активностима подразумева координасано деловање.

Стратешки документ у себи садржи следеће делове:

1. Контекст – општу информацију о градској општини Медијана
2. Изазови и могућности - Ситуациона „СВОТ“ анализа
3. Стратешки документ – Визија, приоритети и циљеви
4. Локални акциони план за период 2012-2021. година
5. Систем управљања, праћења и оцењивања стратегије

Такође, као анекси овом документу прикључени су делови у којима су наведени учесници у изради стратегије (стратешки тим, радне групе и форум партнера као и индикатори одрживости).

Искуство у партиципативном планирању у општинама и градовима је тек је у зачетку, те начини институционализовања учешћа грађана у процесу доношења одлука предвиђени овом стратегијом представљају нови допринос у развоју локалне демократије. Такође, значајно је наглашен систем управљања, неопходан за успешно спровођење стратешких докумената и праћење тог спровођења, јер стратешко планирање и управљање је жив процес, путовање а не крајње одредиште.

Поглавље 2: Методологија и процес израде Стратегије одрживог развоја

Методологија за израду Стратегије одрживог развоја општине креирана је у овире пројекта *Exchange 2* (2008. – 2010. године) у циљу методолошке стандардизације процеса стратешког планирања у Србији, а у изради су учествовала најрелевантнија министарства Владе Републике Србије и међународни развојни партнери.

Стратегија одрживог развоја односи се на одрживи развој живота, рада и функционисања на територији општине Медијане и уводи интегисани систем планирања који обухвата сва битна питања локалне заједнице укључујући и питања од међусекторског значаја (социјалну инклузију, општу друштвену информисаност, заштиту животне средине и сл.). Методологија је заснована на партиципативном приступу, што подразумева директну укљученост свих заинтересованих јавних и приватних страна у току трајања целокупног процеса, и не односи само на заједничку израду стратешког документа и акционог плана, него омогућује шире учешће заједнице и у идентификацији, активирању и координацији партнерстава за имплементацију појединих активности и пројеката.

Партиципативни приступ побољшава квалитет донетих одлука тиме што омогућава формирање базе знања за одговоран процес доношења одлука заснованих на чињеницама, широку базу подршке за донесене одлуке, колективно власништво над проблемима и решењима проблема, јачање локалних капацитета за имплементацију пројеката као омогућује повратне информације за квалитетније руковођење.

Различити субјекти, са различитим улогама и функцијама су били укључени у процес израде Стратегија одрживог развоја почев од фазе планирања па до фазе дефинисања реализације пројеката и управљачких активности. Партнерски Форум окупио је јавне и приватне заинтересоване стране који живе и раде на територији градске општине и био је задужен за општу елаборацију Стратегије одрживог развоја и имао је стручну подршку Тематских радних група и координационог тима општине, као и других локалних институција.

На првом Форуму, одржаном у јуну 2011. године, чланови Партнерског форума су дефинисали следеће тематске радне групе:

- Група за животну средину и безбедност у локалној заједници
- Група за друштвени развој
- Група за економски развој и
- Група за локалну управу

Процес израде Стратегије одрживог развоја састојао се од 5 главних фаза које је неопходно поновити у будућим десетогодишњим циклусима:

Фазе	Документа
0. Покретање процеса стратешког планирања	Организациона структура
1. Анализа текућег стања	Извештај о одрживости
2. Дефинисање приоритета, визије и циљева	Стратешки документ
3. Програми и активности за одређене резултате	Акциони план
4. Имплементација, управљање, праћење	Управљачки систем

Циклус израде Стратегије одрживог развоја општине почео је израдом Анализе текућег стања – профилисањем заједнице којом се текуће стање и фактори одрживости у заједници идентификовани и процењени. Као следећи корак следи дефинисање визије, циљева и приоритета у оквиру Стратешког документа на локалном нивоу. Након ове фазе, следило је дефинисање активности и пројеката у оквиру локалног Акционог плана. На крају ради постизања резултата у фази имплементације пројеката треба да је успостављен управљачким и мониторинг систем.

Након одржаног 1. форума партнера 15. јуна 2011 године, на коме је учествовало 70 представника локалне заједнице, привредника, образовних институција, НВО сектора, јавне управе, одржана су два састанка координатора радних група и 7 радионица по тематским групама.

Пројектни тим и координатори тематских група су учествовали на радионици организованој од стране Програма EXCHANGE3 27. и 28. јуна 2011. на којој су упознати са методологијом израде СЛОП и на којој су и дефинисане области које ће бити обухваћене СЛОП-ом.

1. јула 2011. године је одржана прва радионица координатора тематских група у просторијама ГО Медијана након које су организоване радионице свих тематских група којих је било 8 и то:

- 6. јула 2011 тематска радна група за спорт, омладину и образовање на којој је учествовало 13 партнера
- 11. јула 2011 тематска група за економски развој на којој је учествовало 10 партнера
- 12. јула 2011. тематска група за грађански активизам, млади, НВО и ЕУ интеграције на којој је учествовало 11 партнера и тематска група за заштиту животне средине и безбедност у локалној заједници
- 13. јула 2011. тематска група за социјалну и здравствену заштиту на којој је учествовало 18 партнера
- 14. јула 2011. тематска група за безбедност у локалној заједници на којој је учествовало 9 партнера
- 15. јула 2011. тематска група за локалну управу на којој је учествовало 15 партнера и запослених у локалној управи
- 18. јула 2011 тематска група за културу на којој је учествовало 8 партнера

На овим радионицама је урађена SWOT анализа потенцијала ГО Медијана, визија развоја и стратешки циљеви.

Након ових радионица, организована је 2. радионица на којој су учествовали координатори свих тематских група и пројектни тим. Радионица је организована 26. и 27. јула у Дивљани. На тој радионици су сумирани резултати са свих тематских радионица, односно дефинисана је визија, стратешки циљеви. Неки од предлога са тематских радионица су «спуштени» на ниво програма и активности. Тако урађен документ је послат свим партнерима и учесницима тематских радних група са молбом да га проуче и дају своје мишљење и предлоге активности/пројеката у складу са утврђеним стратешким циљевима и програмима. Значајан број партнера је послао своје предлоге и коментаре који су прихваћени и уграђени у сам документ.

Други Форум Партнера је одржан 23. децембра и на њему је представљен нацрт СЛОП.

Поглавље 3: КОНТЕКСТ – Профил општине

1. Основни подаци о Градској општини Медијана

1.1. Географски положај (локација)

Градска општина Медијана је једна од пет градских општина основаних октобра 2004. године поделом административног подручја Града Ниша. Ниш је по величини трећи град у Србији са више од 250.000 становника и регионални центар југоисточне Србије. Налази се на раскрсници балканских и европских путева, а кроз територију града пролазе аутопут и железничка пруга који повезују север и југ Србије. Из Ниша се од коридора Х одваја крак аутопута и железничке пруге који води ка источној Србији и граници са Републиком Бугарском. У северној зони града смештен је међународни аеродром са одличним техничким и метеоролошким условима за обављање путничког и робног ваздушног саобраћаја. Он је индустријски и туристички центар од националног значаја и један од највећих здравствених, образовних и културних центара у Србији.

Ниш, а самим тим и Медијану, карактерише умерено-континентална клима (топла лета и умерено хладне зиме) са средњом годишњом температуром која износи 11,2°C. Најтоплији месец је јул са просечном температуром од 21,2°C, а најхладнији јануар са средњом температуром од 0,2°C. Медијана годишње има 123 кишовита дана и 43 дана под снегом.

Медијана је према површини (10 км²) најмања, а по броју становника (88.010 становника по задњем попису из 2011. године) највећа градска општина. Просторно посматрано, општина обухвата део Ниша са две карактеристичне целине - старо градско језгро Ниша са вишевековном историјом, у чијем седишту су данашње улице: Вождова, Обреновићева, Милојка Лешјанина, Николе Пашића, Душанова и Константина Великог и нови део који је изграђен претежно седамдесетих и осамдесетих година XX века на подручју Кривих ливада, у чијем седишту је Булевар Немањића (ранији назив Булевар Лењина). У саставу Градске општине Медијана је и приградско насеље Брзи Брод, формирано на остацима праисторијског и античког насеља, а које се први пут помиње 1498. године као насеље од „14 хришћанских кућа“.

Подручје Градске општине Медијана је високо урбанизовано и густо насељено. Према степену урбанизације и општој густини насељености је међу првим општинама у Србији.

ТАБЕЛА 1 - Општи подаци о ГО МЕДИЈАНА

	Административно подручје Града Ниша (АПГН)	ГО Медијана	Удео ГО Медијана у АПГН (у %)
Површина (км ²) 2006.	597	10,7	1,8
Становништво, 2011.	257.867	88.010	34,13
Број насеља	71	2	2,82
Катастарске општине	71	5	7,04
Број запослених (2007)	78.167	46.460	59,43
Број незапослених (2007)	37.457	11.425	30,5

Извор: статистички годишњак Града Ниша 2008. године, Први резултати пописа 2011, РЗЗС.

1.2. Становништво

На територији ГО Медијана, као и на територији Града Ниша већинско становништво је српске националности (83.381 становника), док су присутни и Роми, Црногорци, Македонци, Бугари, Југословени, Хрвати, Албанци, Муслимани и други.

Просечан број чланова домаћинства на територији ГО Медијана износи 2,8. Стопа природног прираштаја (на 1000 становника) у односу на податке из 2002. године износила је 0,7, тј. забележен је природни прираштај од 608. Просечна старост становника на територији ГО Медијана износи 40,42 година. На истој територији живи ГО Медијана на својој територији има становништво са веома високом образовном и квалификационом структуром. Од 75.373 становника старијих од 15 година који живе на територији ГО Медијана њих 18.718 има високу или вишу школску спрему, што представља 56,47 % свих високообразованих становника (33.147) који живе на територији Града Ниша.

Годишњи просек укупног броја запослених 2007. год. за Град Ниш износи 78.167, од којих на територији ГО Медијана живи 46.460 становника, што процентуално износи 59,43%. Изражено категоријом броја запослених на 1000 становника, на територији Града Ниша је запослено 307, а на територији ГО Медијана 524 становника. Удео жена у укупном броју запослених на територији ГО Медијана је већи у поређењу са просеком Града Ниша и износи 43,6%.

1.3. Историја, традиција и културно наслеђе

Градска општина Медијана се простире на старом, историјском тлу, стецишту многих цивилизација и њихових насеобина. Римски комплекс Медијана, по коме и Општина и носи име, место је рођења римског цара Константина. Локалитет обухвата луксузно царско имање које се простире на површини од око 40 хектара и сведочи о Нишу као о важном геополитичком простору, месту резиденције римских царева у трећем и почетком четвртог века нове ере, раскрсници Римског царства. Остаци праисторијског насеља из бронзаног и гвозденог доба, царска вила са перистилом, монументалне терме, хореум, војничке бараке, некропола, ранохришћанска црква са Христовим монограмом само су неке од монументалних археолошких ископина које овај јединствен локалитет има да понуди. Као једно од највећих античких налазишта у нас, Медијана је 1949.године стављена под заштиту закона, а 1979.године, одлуком Скупштине Србије, проглашена је културним добром од изузетног значаја.

На територији ГО Медијана налази се још један јединствен споменик у светским размерама "Ђеле кула". "Ђеле кула" је а подигнута је од лобања српских ратника, погинулих на Чегру код Ниша, у бици која се одиграла 31. маја 1809. године. Данас је на кули преостало 58 лобања у капели подигнутој 1892. и изграђеној према пројекту познатог београдског архитекте Димитрија Т. Лека о којима се, заједно са бистом Стевана Синђелића, плочом са текстом Алфонса де Ламартина о "Ђеле кули" и целим окружењем, стара Народни музеј.

1.4. Локална самоуправа (администрација)

Организација и систем локалне самоуправе и администрација уређени су Статутом града Ниша, Статутом Градске општине Медијана и другим прописима.

Скупштина градске општине Медијана броји 27 одборника. Скупштина има стална радна тела и то: Одбор за административна и мандатно-имунитетска питања, Комисију за развој локалне заједнице, Комисију за рад са саветима грађана и грађанске иницијативе, Комисију за социјална питања и Комисију за комунална питања и урбану естетику. Чланови радних тела су из свих странака које партиципирају у власти у Скупштини градске општине Медијана.

Веће градске општине Медијана има укупно 6 чланова, а Председник општине уједно је и Председник већа ГО Медијана. У Управи градске општине Медијана ради укупно 40 запослених. Управа је формирана са 2 унутрашње организационе јединице – одељења и то одељење за финансије и развој и одељење за правне, скупштинске и комуналне послове. Радам Управе руководи начелник, а радам одељења – руководиоци одељења.

1.5. Привреда

Због свог централног положаја, ГО Медијана представља седиште финансијског и услужног сектора града Ниша. У послератном периоду концепт развоја привреде Града Ниша био је заснован на развоју индустријских капацитета са два главна носиоца – Машинска индустрија Ниш и Електронска индустрија Ниш. Ова два носиоца привредног развоја на подручју Ниша, али и целе Јужне Србије, били су велики привредни системи у области производње машинских компоненти и машина, као и производњи електричних апарата за домаћинство и привреду. Оваква привредна оријентација постала је, у условима преласка са договорне на тржишну економију, кочница транзиционих процеса у привредној и друштвеној сфери.

Према подацима Републичког завода за статистику Србије, Одељење у Нишу, 2008. године на територији ГО Медијана је пословао далеко највећи број привредних друштава и предузетника у поређењу са другим градским општинама. За период од 6 месеци (јануар – јун) 2008. године забележен је пад броја привредних друштава на територији ГО Медијана за 32, као и пад броја удружења грађана за 47.

ТАБЕЛА 2: БРОЈ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА И УСТАНОВА (СТАЊЕ ДАНА 30.06.2008.)

	Привредни субјекти		Установе	Остало (удружења грађана, спортске организације, невладине организације)
	Привредна друштва	Предузетници		
Град Ниш	2.673	9.460	482	1.665
ГО Медијана	1.796	5.219	286	1.051
ГО Палилула	345	1.808	93	228
ГО Пантелеј	255	1.180	37	130
ГО Црвени Крст	186	934	56	203
ГО Нишка Бања	91	319	10	53

Извор података: Републички завод за статистику Србије, Одељење у Нишу

Тренутна ситуација МСП на територији ГО Медијана показује узлазни тренд. Разлози за то се налазе у чињеници да је држава у последње време озбиљно приступила интервенцијама у овом сектору што се огледа у давању разних субвенција МСП, путем кредитирања и разних других програма подршке, али и значајних инвеститора које су у последње две године дошли (Јура, Бенетон,..)

Постојећа подршка сектору МСП углавном се базира на већ постојећој институционалној инфраструктури у сфери јавног сектора. Утврђена државна политика подстицања предузетништва, решавања питања смањења незапослености, сузбијања сиромаштва и подстицања запошљавања је донекле донела и конкретне мере подршке сектору МСП на територији ГО Медијана.

Градска општина Медијана располаже и значајним смештајним капацитетима. Према подацима са којима располаже Туристичка организација Ниш, на територији градске општине Медијана има 1 хотел са 4*, 3 хотела са 3*, 13 објеката за смештај категорисаних као преноћишта, 4 хостела и 2 апартманска објекта. капацитет објеката је приказан у табели.

Тип објекта	Категорија	Број соба	Број лежаја	
Хотел	****		30	56
	***		191	351
Преноћиште			97	337
Хостел			9	41
Апартман			8	29
УКУПНО			331	826

Табела. Смештајни капацитети на територији ГО Медијана (Извор Туристичка организација Ниш <http://www.nistourism.org.rs>)

Приметан је недостатак објеката за смештај са вишим степеном категоризације, као и објеката конгресног типа

1.6. Инфраструктура

1.6.1. Саобраћајна инфраструктура

У Медијани функционише јавни градски превоз са више превозника. Такси превоз функционише са око 500 возила. Мирујући саобраћај функционише кроз поделу централног дела града на 2 тарифне зоне - црвену и плаву. Јавни градски превоз, такси превоз и мирујући саобраћај сагледани су одговарајућим саобраћајним студијама које су урађене и верификоване 2007. и 2008. године.

Година	Број аутобуса	Број седишта	Пређени км, .000	Превезено путника, .000	Број запослених
1999	189	22.076	4.414.	49.814	396
2000	189	22.076	5.229	60.846	425
2001	189	22.076	5.364	56.667	448
2002	189	22.076	5.334	48.987	436
2003	189	22.076	5.376	40.360	445
2004	189	22.076	5.394	35.743	441
2005	189	22.076	5.572	34.597	429
2006	249	11.205	10.469	24.740	666
2007	249	11.205	10.684	22.024	677
2008	249	11.205	10.612	23.569	605

Извор: Статистички годишњак града Ниша, 2008. - Градски саобраћај,

1.6.2. Комунална инфраструктура

Као изразито урбана средина и средишна општина, Медијана има релативно квалитетну комуналну инфраструктуру. Функционисање система водоснабдевања је поуздано и стабилно, а присутан је висок ниво контроле квалитета воде. Такође, највећи део територије општине Медијана покривен је канализационом мрежом.

Даљинским грејањем обухваћено је 1.236.138м² стамбене површине, односно 21.864 стана у објектима колективног становања и 821 кућа, што износи 30% укупног стамбеног фонда града. Доласком гаса пре неколико година сви капацитети Градске топлане су пребачени на коришћење гаса уместо мазута.

Целокупна територија Медијане је у потпуности покривена електричном енергијом са 99,7% станова, док је број телефонских претплатника преко 115.000.

1.7. Животна средина

.ГО Медијана, као општина која се простире у централној градској зони спада у општине са високим степеном загађености ваздуха, високим нивоом буке и недовољним парковским, односно зеленим површинама. Резултати мерења квалитета одређених параметара животне средине не могу се посматрати одвојено од резултата на територији града Ниша.

1.7.1. Квалитет ваздуха

Квалитет ваздуха се у Нишу систематски прати више од пола века и постоје веома добри подаци који се могу користити у функцији управљања и развоја града. Доминантни извори аерозагађења су: саобраћај, индустрија, топлане и индивидуална ложишта, комуналне активности.

Неки од најзначајнијих узрока загађења ваздуха су:

- неусклађеност регулативе у области емисије и имисије;
- застарела технологија, ниска енергетска ефикасност и недостатак постројења за пречишћавање димних гасова у индустријском и енергетском сектору;
- непотпуна мрежа за мониторинг квалитета ваздуха.

1.7.2. Квалитет вода

Ниш, па самим тим и Медијана, нема централно постројење за пречишћавање комуналних отпадних вода, нити индустријске предтретмане отпадних вода, што утиче на веома велико додатно загађење Нишаве као реципијента. Не постоји сепаратни систем прикупљања атмосферских отпадних вода. Систематски мониторинг количина и квалитета површинских и подземних вода је неадекватан.

Резултати испитивања квалитета воде у реци Нишави, на мерном месту на територији ГО Медијана (у нивоу водозавода ЈКП Наисус) показују да према Уредби о класификацији вода међурепубличких водотокова, међудржавних вода и вода обалног мора Југославије (Сл. лист СФРЈ бр. 6/78), река Нишава припада дозвољеној првој класи водотокова а на основу измерених вредности раствореног кисеоника, рН, ВРК5, НРК и остатка испарења филтроване воде.

1.7.3. Комунални отпад

У граду Нишу се дневно продукује око 220 тона комуналног чврстог отпада, што на годишњем нивоу износи преко 80 милиона килограма, од чега скоро 50% настаје на територији ГО Медијана. Отпад (комунални, индустријски који нема својства опасног, грађевински, делом медицински...) се одлаже на неуређено градско сметлиште већ четири деценије. Сви капацитети постојеће локације су готово исцрпљени и на локацији се, уз примену техничко-технолошких решења, отпад може одлагати још веома кратак период, не дужи од три године.

Најургентнији проблем на депонији јесте отварање новог поља за депоновање отпада, које се припрема по високим стандардима који важе у развијеним земљама. Даље депоновање отпада ће се обављати тако да има минималан штетни утицај по животну средину и здравље људи.

Послове сакупљања и третмана комуналног чврстог отпада обавља ЈКП „Медијана“. Пословима везаним за одржавање комуналне хигијене и поступање са отпадом бави се око 500 радника у сектору „Чистоћа“ овог ЈКП. Комунални чврсти отпад сакупља се предвиђеном динамиком (од свакодневног до сакупљања једном седмично) са 24 специјална возила из око 3.500 контејнера са јавних површина и из нетипизираних судова из домаћинства у зонама индивидуалног становања.

1.8.1. Локални центри за окупљање КАЗАНЦИЈСКО СОКАЧЕ

Део старе урбане чаршије у Копитаревој улици, изграђен у првој половини 18. века. То је била улица са казанцијским, пинтерским и другим старим занатским радњама и кудама занатлија из турског периода, од које је данас сачуван њен део и заштићен као целина градитељске баштине. Данас се у овој улици налазе познати ресторани националне кухиње и модерни кафиди, омиљена састајалишта свих нишлија. На самом улазу у Копитареву улицу налази се и споменик Стевану Сремцу и његовом књижевном јунаку Калчи, подсећајући на дух старог Ниша који помешан са атрактивним урбаним садржајима даје посебну чар овом чувеном сокачету.

ПАРК СВЕТОГ САВЕ

Једно од најпосећенијих места за окупљање нишлија на коме се организују представе на отвореном, прославе нове године и друге културне манифестације. Парк Светог Саве, у непосредној близини зграде ГО Медијана, последњих година постаје, поред централног градског, други значајан центар друштвених, културних и забавних садржаја Града Ниша. Постојање позорнице на отвореном у самом средишту парка, у најнепосреднијој близини новосаграђеног храма Светог цара Константина и царице Јелене, пружа разне забавне и културне садржаје током целог лета, а традиционално је и место одржавања Медијана феста. Поред великог броја кафића у парку се налази и игралиште за децу, тениски терени као и други спортски терени.

1.8.2. Културне манифестације и фестивали

Промоцији Града, поред установа и организација образовања и културе, значајно доприносе и бројни фестивали по којима је Ниш, деценијама уназад, надалеко познат у овом делу Балкана. Медијана фест, јединствени фестивал глумачких остварења Филмски сусрети, Интернационални џез фестивал Нишвилле који окупља најпознатија имена светске џез сцене, летњи музички фестивал Нисомниа, и др. само су неки од забавних садржаја који дају печат урбаном животу града.

1.8.3. Забава и услуге

1.8.3.1. Ресторани

Иако мала, територија Градске општине Медијана се може посматрати као део «старог Ниша» и «новог Ниша». Наиме уже градско језгро са великим бројем сачуваних објеката из претходног периода развоја Ниша и у коме се налазила трговачка зона, које и представља «стари Ниш» и данас пружа значајне могућности, између осталог и за окупљање и организовање разних садржаја. Значајан је број угоститељских објеката у којима се може уживати у специјалитетима старе српске кухиње, као и објеката који у понуди имају специјалитете интернационалне кухиње. У објектима попут ресторана «Стара Србија», «Синђелић», «Нишлијска механа» може се осетити дух старог Ниша, док су специјалитети интернационалне кухиње доступни у ресторанима попут «City garden», «Regent club», као и бројним објектима брзе хране и *caffe bar*-ова који су најбројнији у деловима града «Казанцијско сокаче», «Чаир» и парк «Светог Саве». Централна пешачка зона – Обреновићева улица је испуњена низом башти кафића.

1.8.3.2 Биоскопи

Иако постоје три биоскопске сале, у Медијани је једини активан биоскоп Дома Војске Србије. Недољно средстава за оживљавање и преостале две биоскопске сале онемогућава разноврснију понуду, али то никако не значи да и понуда активне биоскопске сале није квалитетна. Свакако да коришћење летње позорнице у нишкој Тврђави, као простора за приказивање филмова, посебно у време одржавања Фестивала глумачких остварења - «Филмски сусрети», донекле унапређује биоскопску понуду.

1.8.3.3. Шопинг зоне и малопродајни центри

Градску општину Медијана карактерише велики број трговина од којих је већи део смештен у шопинг зонама попут Обреновићеве улице.

Значајан је и број објеката који се налазе у трговачким центрима попут «Форум»-а, «Калча», «Амбасадор», «Меркатор», «Србија», «Горча», «Душанов базар», «Зона 1, 2, 3»...

1.8.4 Образовање

На територији ГО Медијана се налази 10 од укупно 78 редовних основних школа и 13 од укупно 19 средњих школа које постоје на територији Града.

Универзитет у Нишу основан је 1965. године и за пет деценија свог постојања и рада дао је несумњив допринос укупном развоју овог региона а Нишу печат академске средине. Данас Универзитет у Нишу у свом саставу има 13 факултета на којима студира 27.570 студената.

У Нишу је присутан и одређени број акредитованих приватних виших школа и факултета.

1.8.5 Здравство

На подручју града Ниша, здравствену заштиту пружа 13 здравствених установа у државном власништву и један број приватних ординација и поликлиника. Већи део клиника и других здравствених установа се налази на територији ГО Медијана. Институт за јавно здравље у Нишу обавља здравствену делатност на сва три нивоа здравствене заштите, као и Завод за трансфузију крви и Завод за судску медицину. Институт за јавно здравље пружа превентивну здравствену заштиту из области социјалне медицине, микробиологије, хигијене и епидемиологије. Окосницу система примарне здравствене заштите представљају установе у државном власништву: Дом здравља са мрежом здравствених станица и амбуланти, Завод за хитну медицинску помоћ, Завод за здравствену заштиту радника, Завод за здравствену заштиту студената, Завод за плућне болести и туберкулозу, Стоматолошка клиника и Здравствена установа „Апотека Ниш“.

Примарну здравствену заштиту студената обавља Завод за здравствену заштиту студената, а превентивнокуративном здравственом заштитом радника бави се Завод за здравствену заштиту радника (4 диспанзера и 7 амбуланти).

У приватном сектору, делатношћу из домена примарне здравствене заштите бави се већи број приватних ординација, поликлиника, стоматолошких ординација и приватних апотека.

На територији Медијане смештене су 2 здравствене установе за стационарно лечење осигураника Завода за здравствено осигурање са 1.490 постеља (Клинички центар Ниш – 1.465 постеља, Клиника за стоматологију – 25 постеља). Поред њих на територији Ниша постоје и Специјална болница за психијатријске болести у Горњој Топоници – 800 постеља, Институт за лечење и рехабилитацију Нишка Бања – 420 постеља. Наведени број постеља намењен је лечењу становника Ниша и југоисточне Србије. Поред наведених здравствених установа, за лечење војних осигураника у Медијани је смештена и Војна болница са 300 постеља и Одељење примарне здравствене заштите.

Са 174 становника на једног лекара, ситуација је знатно повољнија него у Србији, у којој је број становника на једног лекара 376.

1.8.6 Спорт и рекреација

Ниш је град са спортском традицијом. У преко 30 спортских грана, активно учествује више од 200 спортских клубова са 15.000 регистрованих спортиста. Бројни спортско-рекреативни објекти пружају солидне услове за припреме спортиста, одржавање спортских такмичења и рекреативне активности.

Чаир Парк у Нишу је јединствени урбани комплекс, који представља важан елемент спортско-рекреативних садржаја. Смештен је на површини од 16,4 хектара, у оквиру општине Медијана.

Парк Чаир чине два блока. На једном делу је велика зелена површина, док је други блок намењен спортско-рекреативним садржајима. У западном делу парка налази се установа за физичку културу – Спортски центар "Чаир" који располаже вишенаменском, недавно реновираном халом са 6.000 места,

фудбалским стадионом, "тартан" атлетском стазом, затвореним комплексом базена, клизалиштем и 20 отворених и покривених тениских терена.

Поред спортског комплекса „Чаир“, на територији ГО Медијана постоји и низ спортских клубова – кошаркашких, одбојкашких, клубова за мали фудбал, бицикличких, гимнастичких, боксерских, једриличарских, аеро, атлетских, карате и џудо клубова, удружења спортских риболоваца, пливачких и плесних клубова као и планинарско-алпинистичких удружења. У последње време приметан је пораст броја балон-сала и тениских терена као и појачано интересовање за екстремне спортове.

За рекреативне активности и шетњу од значаја је и читав потез дуж Нишаве и кеја, чије је уређење и претварање у рекреативно – шеталишни комплекс у току. У наставку “Зелене оазе” – потез на самој обали реке Нишаве, у залеђу стамбених блокова који је ГО Медијана санацијом претворила у урбани зелени појас, реализује се пројекат «Рекреативни зид» којим је предвиђено уређење комплекса и постављање справа за вежбање, посебно старијих становника Медијане.

Поглавље 4 – Изазови и могућности - SWOT анализа

Добра управа и идентитет општине

<p>СНАГЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обучен кадар за обављање задатака из домена општинске управе • Висок степен мотивисаности запослених за унапређењем рада Управе • Дobar однос општинске управе са грађанкама и грађанима Медијане • Дobar однос са НВО и пословним сектором који раде на територији општине • Добри услови за рад • Постојање Е-управе • Услужни и развојни центар • Урбани положај (у односу на друге општине) • Сарадња са другим градовима и општинама у земљи и иностранству • Стабилна политичка ситуација у скупштини општине • Иновације и пројекти • Манифестације • Служба развоја ГО Медијана 	<p>СЛАБОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Финансијска несамосталност и нестабилни извори прихода • Непотпуна координација комуникације између одељења – организационих јединица • Немотивисаност и незаинтересованост запослених • Лимитирана надлежност ГО Медијана и немогућност да се грађанима пруже услуге • Скромне надлежности општине а другачија перцепција грађана и привредника о надлежностима • Недовољан тимски рад • Незаинтересованост дела руководства за рад Управе • Ограничени просторни капацитети општине • Недефинисана улога месне самоуправе на територији општине • Немогућност привлачења и задржавања квалитетног кадра • Недовољна искоришћеност ИТ • Непостојање виденције о стручном усавршавању запослених
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учешће Општине на сајмовима и др. манифестацијама • Међународни и национални развојни фондови • Обученост и заинтересованост радника за рад ван редовних послова • Велики број иницијатива које стижу изван ГО Медијана • Развој мреже партнерства са ОЦД • Атадња са градским институцијама и организацијама • Јавно-приватна партнерства • Реализација стратегије децентрализације Србије • Међународна сарадња 	<p>ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Статус и законска решења (смањење овлашћења) • Непостојање политичке стабилности • Велики утицај политичких странака на рад општинске управе • Немотивисаност квалитетних кадрова за рад у Управи • Неповољна економска ситуација • Неспровођење децентрализације по принципима ЕУ повеље о локалној самоуправи • Нејасни и контрадикторни Закони и други прописи • Нестабилни извори прихода

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Централна позиција општине • Развијена инфраструктура • Висок образовни ниво становништва • Постојање мреже образовних институција на територији општине и сарадња са њима, као предуслова за стварање друштва знања • Постојање изворне надлежност у сфери управљања централним/јавним површинама у Градској зони • Развијена мрежа институција, стручњака и сектора МСПП • Већина пословних центара је лоцирана на територији општине • Сарадња са донаторском заједницом • Функционисање Канцеларије за развој каријере ГО Медијана • Постојање програма и пројеката ГО Медијана у сфери подстицања развоја занатства • Постојање Локалног акционог плана запошљавања ГО Медијана • Функционисање Локалног савета за запошљавање • Постојање Комисије за развој локалне заједнице • Усвојена Стратегија за развој МСПП • Функционална и ефикасна општинска управа спремна да се активно укључи у подршку развоју МСПП • Усвојен ГУП Ниша	<ul style="list-style-type: none"> • Неизграђена/неприлагођена инфраструктура неопходна за савремено пословање • Време добијања различитих дозвола за рад, нарочито урбанистичких дозвола (градски ниво) • Низак степен овлашћења општине и аутономије, за имплементацију реформских мера у сферама друштвено-економског развоја • Непостојање базе података расположивог пословног простора • Недовољно развијена предузетничка свест • Отпор према савременим тенденцијама пословања/традиционализам • Слабе међусекторске везе између МСП и научно-истраживачких и других развојних институција на регионалном нивоу • Непостојање адекватне туристичке понуде која би привукла туристе • Недовољно познавање тендерских процедура од стране МСПП • Непостоји подстицајни Фонд локалне самоуправе за помоћ МСП и немогућност давања пореских олакшица • Општина нема утицај и контролу над наменом коришћења грађевинског земљишта • Нерешена питања имовине и њеног власништва • Недостатак искуства у комуникацији са инвеститорима

МОГУЋНОСТИ

- Близина Коридора X и VII
- Постојање аеродрома у непосредној близини
- Концентрација тражње на територији ове општине због густине насељености
- Присуство великих страних компанија
- Повећана доступност неким републичким институцијама кроз процес регионализације (Фонд за развој и АПР)
- Постојање градских институција усмерених на пружање нефинансијске подршке незапосленима и послодавцима (Центар за запошљавање, ОРА, Привредна комора)
- Међународни и домаћи програми развоја
- Међународни споразуми (ЕУ, ЦЕФТА, Русија)
- Велики потенцијал за развој услуга у области градског туризма
- Могућност развоја слободних индустријских зона – логистичких центара
- Развој кластера МСП, нарочито у текстилном и грађевинском сектору
- Усвајање и спровођење Закона о повраћај имовине локалној самоуправи
- Завршетак важних саобраћајно-инфраструктурних пројеката (Коридор 10 и 7, технолошки парк...)

ПРЕТЊЕ

- Централизоване институције у граду
- Нерешени имовинско-правни односи
- Недоследност у примени законских одредби (поштовање рокова, уговора, одсуство система контроле и санкција) на нивоу Града и Републике
- Спорост у спровођењу процеса децентрализације и успоравање процеса реформи
- Доминација интереса политичких партија над заједничким интересима – нестабилна политичка ситуација
- Слабо прилагођавање програма МСПП иновацијама и инвенцијама на тржишту
- Мала површина, што онемогућава нове велике инвестиције и развој МСПП у области производње
- „Сива“ економија/нелојална конкуренција
- Неповезност различитих институција у циљу остварења потреба МСПП
- Одлив стручног кадра
- Одсуство континуиране едукације неопходне за стручно усавршавање
- Јачање конкурентских предности тржишта земаља ЕУ
- Смањен прилив директних страних инвестиција
- Транзициона криза појачана глобалном економском кризом
- Раст незапослености на нивоу државе

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Повољне политичке и економске карактеристике општине • Добра мрежа институција у области културе, образовања, науке, социјалне и здравствене заштите • Велики број манифестација (културних, омладинских и спортских.....) • Велики број организација цивилног друштва са искуством у креирању и имплементацији пројеката • Богато културно-историјско наслеђе • Квалитетна сарадња општине са грађанима, ОЦД И институцијама • Чланство ОЦД у међународним мрежама • Повољна старосна структура • Висок проценат образованог становништва • Отвореност за имплементацију нових програма • Добра инфраструктурна опремљеност (објекти.... • Значајан број активних спортских клубова • Фондације општине (Света Петка и Хранитељство по мери детета) • Чланство у АВЕС-у • Отвореност општине за иновације и сарадњу	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно укључивање грађана и грађанки у креирање политика кроз јавне расправе • Недовољна информисаност и транспарентност активности од значаја за развој локалне заједнице • Недовољан подстицај и промоција волонтерског рада • Недостатак активизма и недовољна мотивисаност младих за стицање знања • Недовољна институционализована подршка младима (Канцеларија за младе) • Јак утицај политичких странака у запошљавању у установама • Неадекватна управљачка структура у институцијама културе • Недовољна презентација културног наслеђа • Недовољан број објеката културе • Непостојање фондова за подршку талентима • Застарелост техничке опреме, недовољна искоришћеност инфраструктурних објеката у области културе • Недостатак стратешких докумената • Традиционални приступ образовању • Недоступност институција особама са инвалидитетом • Недовољна укљученост маргинализованих група • Недовољно подстицајних мера за децу и младе из социјално угрожених и маргинализованих група • Недовољна сензибилизација грађана и грађанки према социјалним проблемима • Недовољна брига за старе особе • Недовољна брига о положају жена у друштву • Недовољна заступљеност мањинских заједница и непостојање система подршке мањинским групама

МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Укључивање ОЦД и приватног сектора у пружање социјалних услуга – развој јавно-приватних партнерстава • Територијална компактност општине обезбеђује лаку доступност социјалних услуга за грађанке и грађане • Велики број писаних и електронских медија • Отварање приватних образовних, дечијих и установа културе • Екстерни видови финансирања (.....) • Међународни фондови • Усвајање пакета закона о децентрализацији • Стратешка и планска документа на националном и градском нивоу • Развијени облици неформалног образовања • Развијање алтернативних облика услуга • Постојећа структура за међународну сарадњу(Канцеларија града Ниша у ЕУ; Канцеларија за европске послове града Ниша; Канцеларија града Аархуса у Нишу) • почасни конзулати (Француска, Словачка, Мађарска, Британија) • културни центри (француски, амерички) • чланство у СКГО и мреже локалних власти • Примери задужбинарства и других алтернативних начина за употребу приватне имовине у јавном интересу 	<ul style="list-style-type: none"> • Централизоване извори финансирања • Недовољна комуникација општинских и градских власти • Политизација друштвеног и јавног живота • Лош имиџ ОЦД • Стереотипи према маргинализованим групама • Висок степен корупције • Недовољно финансијских средстава • одлив стручних кадрова • Заустављање реформских процеса у области друштвеног развоја • Висока старост становништва и низак ниво природног прираштаја • Преоптерећеност институција новим надлежностима из области социјале заштите угрожава кориснике • Економска криза може узроковати пораст социјално угроженог становништва • Пораст случајева насиља • Пораст доступности психоактивних супстанци

Заштита животне средине

<p>СНАГЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Висок степен урбанизације општине (висок % покривености мрежном инфраструктуром) • Надлежност над радом комуналне инспекције • Покривеност комуналним сервисима • Институција која се бави безбедношћу у локалној заједници (Ватрогасна бригада) • Значајан број ОЦД које се баве заштитом животне средине • Волонтерски активизам • Успостављено партнерство са ОЦД у промоицији и реализацији активности у области заштите животне средине и безбедности • Сарадња са скупштинама станара - едукације у области безбедности и заштите животне средине • Постојање простора за адаптације у зелене површине • Уређени водотокови • Постојање специјализованих институција за мерење загађења • Екстернализован систем одлагања отпада • Усвојен план развоја града Ниша и других секторских докумената	<p>СЛАБОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољна сарадња институција задужених за безбедност • Техничка неопремљеност – неадекватан мониторинг • Недовољан број стручних кадрова • Недовољан сензибилитет заједнице за питања безбедности и заштите животне средине • Недоследност у спровођењу постојећих одлука • Постојање дивљих депонија • Недовољан број зелених површина • Висока густина насељености • Непостојање/неуређеност бициклистичких стаза • Неразвијеност система сепаратног прикупљања отпада • Интензиван саобраћај као доминантан извор аерозагађења и буке • Недовољно развијена свест о значају енергетске ефикасности
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Еко индустријски паркови на BROWNFIELD локацијама • Коришћење средстава из фондова • Формирање «зелених» фондова за пројекте намењене домаћинствима • Јавно и приватно партнерство у управљању отпадом (SECOPAC, Е рециклажа ...) • Изградња мреже гасовода за индивидуална домаћинства и објекте колективног становања • Усаглашавање прописа о заштити животне средине са прописима ЕУ • Национални програм за повећање енергетске ефикасности – пројекти енергетске ефикасности јавних и приватних зграда • Закон о комуналној полицији • Коришћење алтернативних горива и енергената • Развој јавног транспорта – смањење укупног саобраћаја кроз град планирањем и законском регулативом	<p>ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољна подршка града и институција • Недовољно изграђена еколошка свест и незаинтересованост грађана • Неадекватна припремљеност за елементарне непогоде • Висок интензитет саобраћаја – пораст тренда коришћења индивидуалних возила као превозног средства, уз коришћење горива лошијег квалитета • Споро јачање институција и недовољна координација између постојећих • Ненаменско коришћење средстава за заштиту животне средине • Неконтролисано коришћење зелених површина • Искључива зависност инфраструктурне изградње и одржавања од одлука града и градских ЈКП

<ul style="list-style-type: none"> • Изградња пешачких и бициклических стаза • Постојање Стратегије безбедности на нивоу града • Подизање нивоа свести о потреби заштите животне средине и укључивање јавности у одлучивању о животној средини • Интензивирање међународне сарадње	
---	--

Поглавље 5 – Визија и стратешки правци развоја градске општине Медијана

ВИЗИЈА

Градска општина Медијана 2021 године је:

- Модерна и динамична заједница са високом стопом запослености, напредним пословним окружењем, са успостављеном мрежом јавно-приватних партнерстава и институцијама и привредним сектором усмереним ка повећању конкурентности и иновативности,
- Безбедна за живот, са високим степеном поштовања људских вредности и достојанства, са развијеним и иновативним облицима здравствене и социјалне заштите за све.
- Чувар културног наслеђа и ризница културне понуде, место где је образовање доступно свима и функционално и прилагођено потребама локалне заједнице и захтевима модерног друштва,
- Чиста и енергетски ефикасна средина, са високим квалитетом становања и са уређеним зеленим површинама и спортским садржајима
- Медијана 2021 је добро организован јавни сервис, базиран на е-управи у коме грађани, грађанке и привреда, појединачно или организовано, на брз и ефикасан начин остварују своја права а управа, у сталном дијалогу са грађанима и грађанкама креира и спроводи локалне политике по највишим европским стандардима

МЕДИЈАНА - Место Економичних Друштвених Иновативних Јавних Ангажованих Нових Активности

Приоритет 1

Подстаћи и подржати економски развој

Приоритет 2

Увести добру управу

Приоритет 3

Унапредити друштвени развој и безбедност

Приоритет 4

Заштити и унапредити животну средину

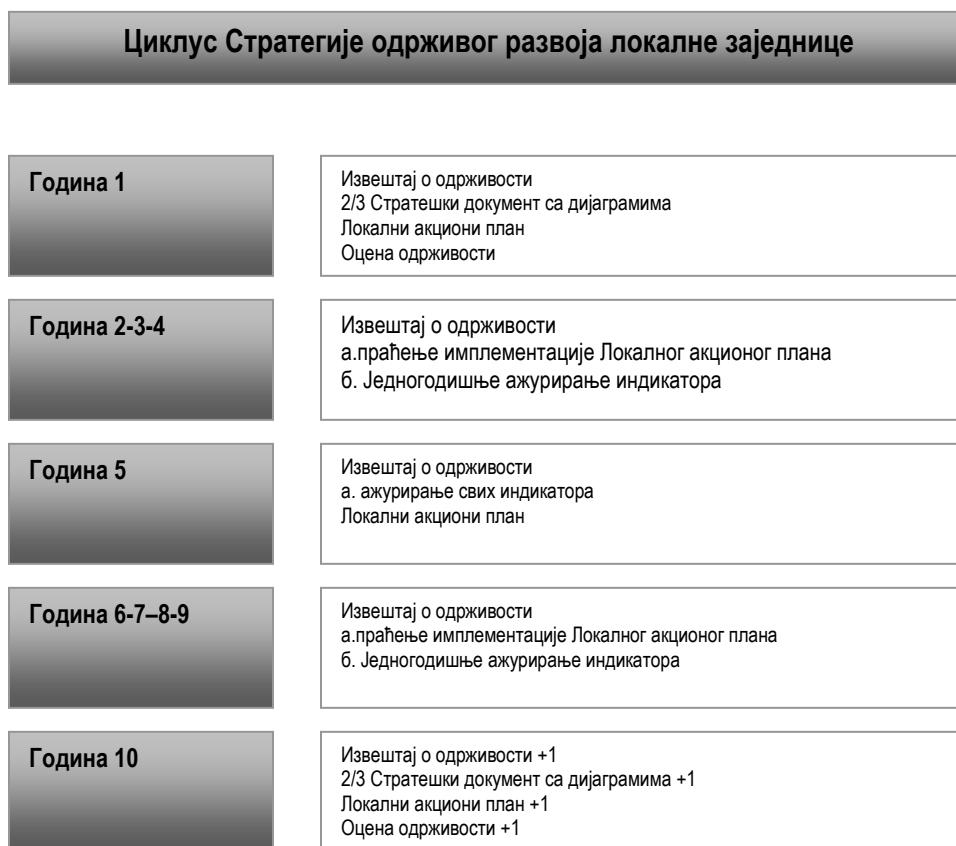
Стратешки приоритети	Циљеви	Мере/Активности
Подстаћи и подржати економски развој	Успостављање пожељног пословног амбијента	Промоција садржаја (локација, објеката, фирми) потенцијално атрактивних за инвеститоре
		Унапређење услова за привлачење страних и домаћих инвеститора кроз стварање базе података за «brownfield» инвестиције
		Усаглашавање и доношење нових нормативно правних аката у надлежности ЛС а који «креирају» пословни амбијент
	Развој предузетништва и МСП	Промоција предузетништва код младих
		Подстицање женског предузетништва
		Подизање капацитета постојећих МСПиП кроз унапређење нивоа знања и вештина запослених
		Јачање мреже партнерства између образовних институција, МСПП сектора и ЛС у циљу едукације незапослених а у складу са потребама МСПП секотра
		Подстицај и подршка програмима samozapošljavanja
	Формирање удружења МСПП	
	Промоција предузетничких потенцијала у циљу јачања и отварања и уласка на нова тржишта	
Развој туризма и угоститељства	Промоција ГО Медијана као туристичке дестинације	
	Унапређење знања и вештина власника и менаџера МСПП у области туризма	
	Организовање туристичких манифестација	
Увести добру управу	Транспарентност, јачање учешћа грађана у креирању и спровођењу локалних политика и развој партнерства и међусекторске сарадње	Успостављање Call центра, смс система и интерактивне интернет презентације намењен за пријем предлога и сугестија грађана
		Дефинисање потребе и положаја месне самоуправе
		Спровођење истраживања о ставовима и потребама грађана
		Подршка локалним иницијативама на нивоу градских квартова
		Постављање кутије за жалбе грађана
		Редовна израда информатора о раду општине у складу са Законом о доступности информација од јавног значаја и објављивање на сајту
		Институционализација форума Партнера
		Креирање панела за повећање учешћа грађана

	Унапређење организације општинске управе кроз ефикаснију употребу ИТ технологије и унапређења интерних процедура	Увођење праксе промоције и награђивања запослених
		Годишња евалуација ефикасности интерних процедура
		Стандардизација поступака и процедура комуникације са грађанима, грађанкама и привредницима путем интернета, е-маил односно увођење ИСО стандарда у рад општинске управе
		Унапређење е-управе где грађани могу да поднесу захтев и путем општинског портала прате решавање, односно статус предмета
		Изградња и унапређење визуелног идентитета општине
		Електронске седнице скупштине општине и општинског већа
		Дигитализација свих релевантних информација о раду локалне самоуправе и њено постављање на интернет
		Редовно Извештавање о раду корисника јавних средстава
	Развој људских ресурса	Професионализација општинске управе кроз подршка програмима дошколовавања и континуираног образовања запослених кроз адекватне обуке (управљање пројектима, стратешко планирање, програмско буџетирање, комуникација са грађанством...)
		Вођење евиденције о стручном усавршавању запослених, сертификованим вештинама и њихове кадровске карте
Подршка запосленим у учешћу у иницијативама и пројектима струковних удружења и других јавних тела (одбори и тела СКГО, удружење рачуноваћа, стручни одбори, комисије и савети на нивоу града или државе)		
Унапредити друштвени развој и безбедност	Заштите културних добара и јачање културне понуде	Организација културних манифестација у сарадњи са другим институцијама
		Унапређивање културне сарадње са цивилним сектором и градским културним институцијама
		Унапређивање програма заштите културно историјског наслеђа (покретна и непокретна културна добра)
		Успостављање континуиране сарадње и комуникације са постојећим задужбинама и фондовима на општини
	Унапређење образовања	Промоција концепта доживотног учења кроз неформално образовање
		Подршка програмима и институцијама неформалног образовања
		Успостављање мреже партнерстава са институцијама образовања
	Развој концепта јавног здравља	Промоција здравих стилова живота
		Организовани мамографски прегледи за жене
		Подршка саветовалиштву за младе дома здравља и координација са активностима омладинског центра
Једном месечно бесплатни преглед притиска и мерење шећера у крви за грађане Општине		

	Унапређење постојећих и развој нових социјалних услуга	Евидентирање социјалних потреба грађана – успостављање Социјалне карте
		Израда Стратегије социјалне заштите на територији ГО Медијана
		Унапређење пружања подршке породицама и деци са сметњама у развоју
		Унапређење пружања подршке особама са инвалидитетом и другим социјално угроженим групама
		Унапређење пружања подршке хранитељским породицама и деци у тим породицама
	Унапређење нивоа безбедности у локалној заједници	Стварање безбеднијег окружења кроз унапређење саобраћајне културе и инфраструктуре
		Анализа безбедности на територији општине и предлози неопходних мера
		Постављање безбедносних камера и развој мониторинг центра ради повећања безбедности деце и других грађана
Заштитити и унапредити животну средину	Унапређење квалитета ваздуха	Смањити саобраћај планирањем одговарајуће сигнализације и пропусне моћи саобраћајница у центру у сарадњи са градом
		Унапредити мониторинг квалитета ваздуха - повећати честину мерења и број мерних места поготову на најоптерећенијим раскрсницама и саобраћајницама
	Смањење нивоа буке	Смањење броја путничких и теретних возила у граду; регулисање режима кретања возила, нарочито у ноћним сатима
	Унапређење концептуалне инфраструктуре	Изградња и уређење површина намењених рекреативним спортским активностима посебно у приобаљу Нишаве и Габровачке реке
		Обнова и уређење парковских и других зелених површина намењених деци и старијима
	Унапређење система управљања отпадом	Уклањање дивљих депонија
		Постављање канти за одвајање отпада у сарадњи са ЈКП на пилот локацијама уз кампању о значају сепарације
	Унапређење културе становања и енергетске ефикасности	Развијање сарадње са председницима скупштина станара
		Санирање и дезинфиковање неактивних канала за смеће у стамбеним зградама
		Подршка пројектима становања кроз акције најлепши балкон Медијане, најлепши улаз и слично
Увођење система енергетске ефикасности у јавним зградама и службеним возилима у општини		
	Подршка скупштинама станара које уводе мере енергетске ефикасности у својим објектима	

Поглавље 6: Систем управљања и праћења реализације Стратегије

Процес стратешког планирања је динамичан процес и финални документи се посматрају као динамични, односно променљиви алати. У том контексту, целокупан процес планирања је дефинисан као десетогошњи циклус анализе – планирања – програмирања – имплементације – реализације – праћења – процене – поновне анализе итд... Процес се комплетно преиспитује на 10 година, односно након 10 година би требало развити нову стратегију одрживог развоја локалне заједнице. Процес је комплетно приказан на следећем дијаграму:

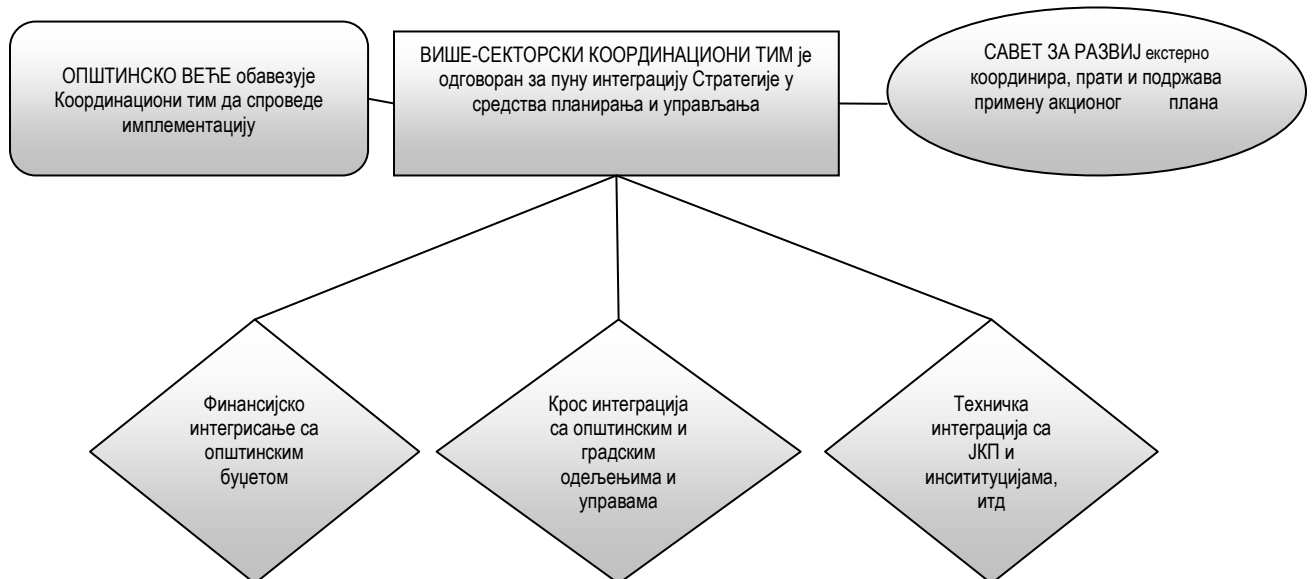
Процес имплементације стратегије мора бити јасно дефинисан. Извршна власт због тога мора расподелити одговорност/задатке тако да се циљеви могу ефикасно реализовати а кључни актери морају бити свесни својих улога и одговорности.

Систем управљања обухвата процесе планирања, организације, одабира људи, координирања, руковођења и контроле, укључујући и ангажовање људских, финансијских, технолошких и природних ресурса.

Сама примена стратегије мора бити разматрана и преиспитивана од стране свих укључених у процес израде и имплементације стратегије. Начин на који се овај процес провере и преиспитивања реализује даје одрживост систему управљања и мониторинга, остварујући различите везе у оквиру и ван организације процеса имплементације.

Фаза примене стратегије одрживог развоја локалне заједнице је заснована на имплементацији акционог плана, доброј организационој структури и ангажовању заинтересованих актера. Процес имплементације стратегије одрживог развоја локалне заједнице је инкорпориран и користи постојећу структуру у локалне администрацији, пре свега Службу развоја у Одељењу за финансије и развој, као централни део организационе структуре Координационог тима у који су укључена све општинска одељења. Координациони тим је постављен у оквиру локалне администрације тако да може да координира целокупним системом управљања и мониторинга и именован је од стране Председника општине. Координациони тим је одговоран за интеграцију стратешког документа и локалног акционог плана, првенствено у смислу: директне повезаности акционог плана са изработом и актима општинског/градског буџета, тј, за сваку активност у оквиру акционог плана морају се обезбедити финансијска средства или, бар, извори финансирања; директне повезаности са свим општинским/градским оперативним плановима и одељењима. Стратешки документ и локални акциони план морају у потпуности бити интегрисани са редовним општинским/градским радним процедурама. Систем управљања треба прецизно да идентификује носиоце одговорне за имплементацију појединих активности и да пружи прецизно дефинисана овлашћења и одговорности свих начелника одељења/управа за спровођење тог интегрисаног процеса у разумном временском року (до усвајања наредног градског/општинског буџета); интеграције акционог плана и стратешког документа са плановима, пројектима и активностима свих јавних и приватних институција које су укључене као главни носиоци имплементације акционог плана (различите институције, органи јавне управе, јавна комунална предузећа итд). Велики број редовних управљачких активности се одвија у области урбанистичког сиситема и територијалне организације, а под ингеренцијом различитих градских/општинских институција и органа. Њихова потпуна укљученост у имплементацију локалног акционог плана је од виталног значаја за одрживост и развој.

Систем управљања процесом израде Стратегије одрживог развоја локалне заједнице

Успешност и статус имплементације стратегије одрживог развоја локалне заједнице се константно прати и процењује путем годишњих циклуса евалуације. Приликом евалуације се користе индикатори одрживости (односе се на стратешки документ али и на стање комплетне локалне заједнице) и индикатора учинка (везани су за статус имплементације локалног акционог плана). Индикатори су основа за потпун систем мониторинга имплементације стратегије, и представљају основу система управљања. Индикатори пружају основне информације и сазнања везана за успешност процеса имплементације

стратегије и динамику усаглашавања. Све промене индикатора, и сви резултати годишње евалуације, су доступни свим грађанима путем извештаја који је једноставан и лак за читање.

Поглавље 7 – Акциони план

ПРИОРИТЕТ

Подстаћи и подржати економски развој

ВИЗИЈА

Модерна и динамична заједница са високом стопом запослености, напредним пословним окружењем, са успостављеном мрежом јавно-приватних партнерстава и институцијама и привредним сектором усмереним ка повећању конкурентности и иновативности

Стратешки циљ 1.1.

Успостављање пожељног пословног амбијента

Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Промоција садржаја (локација, објеката, фирми) потенцијално атрактивних за инвеститоре	СИЕПА/Град Ниш	2012 - 2022	3.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број нових инвеститора повећан за 20%
	Унапређење услова за привлачење страних и домаћих инвеститора кроз стварање базе података за «brownfield» инвестиције	Град Ниш/ГО Медијана	2012 - 2013	500.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	90% објеката унетих у базу
	Усаглашавање и доношење нових нормативно правних аката у надлежности ЛС а који «креирају» пословни амбијент	Град Ниш/ГО Медијана	2012-2014	100.000 буџет	% измењених и новоусвојених одлука

Стратешки циљ 1.2.

Развој предузетништва и МСП

Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Промоција предузетништва код младих	ГО Медијана/Град Ниш, образовне институције, НВО	2013 - 2017	2.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број младих обухваћених програмом
	Подстицање женског предузетништва	ГО Медијана/Град Ниш, НВО	2012 - 2016	2.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Повећан број жена предузетница за 20%

	Подизање капацитета постојећих МСПиП кроз унапређење нивоа знања и вештина запослених	РПК Ниш/ образовне институције, пословна удружења	2012 - 2022	10.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број полазника обуке
	Јачање мреже партнерства између образовних институција, МСПП сектора и ЛС у циљу едукације незапослених а у складу са потребама МСПП секотра	Град Ниш/Образовне институције, МСПП	2014 - 2018	2.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број реализованих програма обуке
	Подстицај и подршка програмима самозапошљавања	НСЗ/Град Ниш, образовне институције	2012 - 2020	5.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број подржаних програма
	Формирање удружења МСПП	МСПП/ГО Медијана	2012	100.000 буџет	Број чланова удружења
	Промоција предузетничких потенцијала на територији ГО Медијана у циљу јачања и отварања и уласка на нова тржишта	ГО Медијана/СИЕПА, Град Ниш	2013 - 2020	1.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број учествовања у промотивним наступима
Стратешки циљ 1.3.					
Развој туризма и угоститељства					
Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Промоција ГО Медијана као туристичке дестинације	ТОС, ТОН/ГО Медијана	2012 - 2022	2.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Повећан број туриста за 20%
	Унапређење знања и вештина власника и менаџера МСПП у области туризма	МСПП у области туризма/ образовне институције	2013 - 2016	1.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Приход од туризма повећан за 25%
	Организовање туристичких манифестација	ТОН/ТОС МСПП	2012 - 2022	5.000.000	Број манифестација

ПРИОРИТЕТ**Увести добру управу**

ВИЗИЈА

Медијана 2021 је добро организован јавни сервис, базиран на е-управи у коме грађани, грађанке и привреда, појединачно или организовано, на брз и ефикасан начин остварују своја права а управа, у сталном дијалогу са грађанима и грађанкама креира и спроводи локалне политике по највишим европским стандардима

Стратешки циљ 2.1.

Транспарентност, јачање учешћа грађана у креирању и спроводјену локалних политика и развој партнерства и међусекторске сарадње

Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Успостављање Call центра, смс система и интерактивне интернет презентације намењен за пријем предлога и сугестија грађана	ГО Медијана/ИПА програм	2012	600.000 буџет	Формиран и функциоаналан центар
	Дефинисање потребе и положаја месне самоуправе	ГО Медијана/НВО сектор	2012 - 2013	100.000 буџет	Број истраживања и извештаја
	Спровођење истраживања о ставовима и потребама грађана	ГО Медијана/НВО сектор	2012-2022	200.000 буџет	Број истраживања и извештаја
	Подршка локалним иницијативама на нивоу градских квартова	ГО Медијана/Скупштине станара, НВО сектор	2012 – 2022	10.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број подржаних иницијатива
	Постављање кутије за жалбе грађана	ГО Медијана	2012 - 2022	5.000 буџет	
	Редовна израда информатора о раду општине у складу са Законом о доступности информација од јавног значаја	ГО Медијана	2012 - 2022	10.000 буџет	
	Институционализација форума Партнера, креирање панела за повећање учешћа грађана	ГО Медијана/Град Ниш, ЈП, НВО, пословни сектор	2012	20.000 буџет	Број чланова форума

Стратешки циљ 2.2.

Унапређење организације општинске управе кроз ефикаснију употребу ИТ технологије и унапређења интерних процедура

Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Увођење праксе промоције и награђивања запослених	ГО Медијана/Грађанке и грађани, НВО сектор	2012 - 2022	1.000.000 буџет	Број награђених запослених
	Годишња евалуација ефикасности интерних процедура	ГО Медијана/НВО сектор, Агенције	2012 - 2022	1.000.000 буџет	Ефикасност унапређена за 5% на годишњем нивоу
	Стандардизација поступака и процедура комуникације са грађанима, грађанкама и привредницима путем интернета, е-маил односно увођење ИСО стандарда у рад општинске управе	ГО Медијана/ИПА програм, НВО, Агенције	2013 - 2015	500.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Сертификат надлежне институције
	Унапређење е-управе где грађани могу да поднесу захтев и путем општинског портала прате решавање, односно статус предмета	ГО Медијана/ИПА програм, МСПП	2012 - 2014	1.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број захтева поднетих преко општинског портала
	Изградња и унапређење визуелног идентитета општине	Агенција у области маркетинга	2013 - 2016	1.700.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Нови визуелни идентитет општине
	Електронске седнице скупштине општине и општинског већа	ГО Медијана	2013 - 2015	1.800.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	«Беспапирне» седнице, смањена потрошња папира и другог потрошног материјала
	Дигитализација свих релевантних информација о раду локалне самоуправе и постављање на интернет	ГО Медијана/Град Ниш, ЈП и друге јавне установе и организације	2013 - 2016	3.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Израђен и ажуран Интернет портал општине Медијана
	Редовно Извештавање о раду корисника јавних средстава	ГО Медијана/НВО и други корисници јавних средстава	2012 - 2022	100.000 буџет	Број корисника који подносе извештаје и број извештаја

Стратешки циљ 2.3.

Развој људских ресурса

Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Професионализација општинске управе кроз подршка програмима дошколовавања и континуираног образовања запослених кроз адекватне обуке (управљање пројектима, стратешко планирање, програмско буџетирање, комуникација са грађанством...)	ГО Медијана/ИПА програм, образовне установе, НВО	2012 - 2022	6.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	
	Вођење евиденције о стручном усавршавању запослених, сертификованим вештинама и њихове кадровске карте	ГО Медијана	2012 - 2022	100.000 буџет	Успостављена и ажурна база података о запосленима и њиховом стручном образовању
	Подршка запосленим у учешћу у иницијативама и пројектима струковних удружења и других јавних тела (одбори и тела СКГО, удружење рачуновања, стручни одбори, комисије и савети на нивоу града или државе)	ГО Медијана/СКГО, струковна удружења, Град Ниш, Република Србија	2012 - 2022	1.000.000	Број запослених – чланова одбора, удружења, комисија и др.

ПРИОРИТЕТ

Унапредити друштвени развој и безбедност

ВИЗИЈА

- безбедна за живот, са високим степеном поштовања људских вредности и достојанства, са развијеним и иновативним облицима здравствене и социјалне заштите за све.
- Чувар културног наслеђа и ризница културне понуде, место где је образовање доступно свима и функционално и прилагођено потребама локалне заједнице и захтевима модерног друштва

Стратешки циљ 3.1.

Заштите културних добара и јачање културне понуде

Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Организација културних манифестација у сарадњи са другим институцијама	Институције у области културе/ ГО Медијана, Град Ниш, НВО	2012 - 2022	20.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број манифестација
	Унапређивање културне сарадње са цивилним сектором и градским културним институцијама	ГО Медијана/Град ниш, институције у области културе, НВО	2012 - 2022		Број заједничких програма и пројеката
	Унапређивање програма заштите културно историјског наслеђа (покретна и непокретна културна добра)	Република Србија – надлежно министарство, Завод за заштиту споменика култура/ град Ниш, историјски архив града Ниша	2012 - 2022	15.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број заштићених културних добара
	Успостављање континуиране сарадње и комуникације са постојећим задужбинама и фондовима на општини	ГО Медијана/Град Ниш, задужбине и фондови	2012 - 2022		Број заједничких програма

Стратешки циљ 3.2.					
Унапређење образовања					
Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Промоција концепта доживотног учења кроз неформално образовање	Образовне институције/ медији	2012 - 2022	1.000.000	Број промотивних кампања
	Подршка програмима и институцијама неформалног образовања	Образовне институције/ НВО	2012 - 2022	3.000.000	Број подржаних програма
	Успостављање мреже партнерстава са институцијама образовања	ГО Медијана/Образовне институције, НВО, Агенције	2012 - 2016	500.000	Број чланова мреже
Стратешки циљ 3.3.					
Развој концепта јавног здравља					
Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Промоција здравих стилова живота	Институције примарне здравствене заштите, образовне институције/ГО Медијана, град Ниш	2012 - 2022	1.500.000	Број кампања и програма промоције
	Организовани мамографски прегледи за жене	Институције примарне здравствене заштите, КЦ Ниш/ГО Медијана	2012 - 2022	2.000.000	Број прегледаних жена
	Подршка саветовалиштву за младе дома здравља и координација са активностима омладинског центра	Дом здравља, НВО/ГО Медијана	2012 - 2022	1.500.000	Број кампања и програма подршке
	Једном месечно бесплатни преглед притиска и мерење шећера у крви за грађане Општине	Дом здравља/ КЦ Ниш, институције здравствене заштите	2012 - 2022	600.000	Број извршених контрола

Стратешки циљ 3.4.

Унапређење постојећих и развој нових социјалних услуга

Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Евидентирање социјалних потреба грађана – успостављање Социјалне карте	Центар за социјални рад /Град Ниш, надлежна министарства	2013 - 2015	750.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број евидентираних социјалних карти
	Израда Стратегије социјалне заштите на територији ГО Медијана	ГО Медијана/Форум партнера	2015 - 2016	300.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Усвојена Стратегија социјалне заштите
	Унапређење пружања подршке породицама и деци са сметњама у развоју	Центар за социјални рад /Град Ниш, Удружења ОССУР, надлежна министарства РС	2012 - 2022	1.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број реализованих пројеката
	Унапређење пружања подршке особама са инвалидитетом и другим социјално угроженим групама	Удружења ОСИ/Град Ниш, ЦСР, надлежна Министарства РС	2012 - 2022	1.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број реализованих пројеката
	Унапређење пружања подршке хранитељским породицама и деци у тим породицама	Центар за социјални рад /Град Ниш, Удружење хранитеља, надлежна Министарства РС	2012 - 2022	1.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Број реализованих пројеката

Стратешки циљ 3.5.					
Унапређење нивоа безбедности у локалној заједници					
Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Стварање безбеднијег окружења кроз унапређење саобраћајне културе и инфраструктуре	Град Ниш/МУП РС, Дирекција за изградњу града, Црвени крст	2012 - 2022	5.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Смањен број саобраћајних незгода за 20%
	Анализа безбедности на територији општине и предлози неопходних мера	МУП РС, град Ниш/, Црвени крст, НВО, образовне институције	2013 - 2015	400.000 буџет	Усвојен Програм мера
	Постављање безбедносних камера и развој мониторинг центра ради повећања безбедности деце и других грађана	МУП РС, Град Ниш/ образовне институције	2013 - 2016	10.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Формиран и оперативан мониторинг центар

ПРИОРИТЕТ					
Заштитити и унапредити животну средину					
ВИЗИЈА					
<ul style="list-style-type: none"> Чиста и енергетски ефикасна средина, са високим квалитетом становања и са уређеним зеленим површинама и спортским садржајима 					
Стратешки циљ 4.1.					
Унапређење квалитета ваздуха					
Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Смањити саобраћај планирањем одговарајуће сигнализације и пропусне моћи саобраћајница у центру у сарадњи са градом	Надлежне управа града Ниша/Надлежно министарство РС	2013 - 2018	20.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Смањен проценат загађености ваздуха за 10%
	Унапредити мониторинг квалитета ваздуха - повећати честину мерења и број мерних места поготову на најоптерећенијим раскрсницама и саобраћајницама	Институт за заштиту здравља/Град Ниш	2013 - 2015	5.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Повећан број прецизних извештаја

Стратешки циљ 4.2.					
Смањење нивоа буке					
Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Смањење броја путничких и теретних возила у граду; регулисање режима кретања возила, нарочито у ноћним сатима	, Град Ниш /Надлежно министарство РС	2012 - 2019	1.000.000 буџет	Смањен ниво буке у граду
Стратешки циљ 4.3.					
Унапређење концептуалне инфраструктуре					
Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Изградња и уређење површина намењених рекреативним спортским активностима посебно у приобаљу Нишаве и Габровачке реке	Град Ниш/ ЈП, спортски клубови	2012 - 2022	40.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Повећан проценат уређених површина
	Обнова и уређење парковских и других зелених површина намењених деци и старијима	ЈКП/Град Ниш	2012 - 2022	40.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Повећан проценат уређених и одржаваних површина
Стратешки циљ 4.4.					
Унапређење система управљања отпадом					
Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Уклањање дивљих депонија	ЈКП/ НВО	2012 - 2022	3.000.000	Смањен број дивљих депонија
	Постављање канти за одвајање отпада у сарадњи са ЈКП на пилот локацијама уз кампању о значају сепарације	ГО Медијана/ЈКП, НВО	2013 - 2016	7.000.000	Број постављених канти Број реализованих кампања

Стратешки циљ 4.5.

Унапређење културе становања и енергетске ефикасности

Р. бр.	Посебни циљеви Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
	Развијање сарадње са председницима скупштина станара	ГО Медијана/Скупштине станара	2012 - 2022		Број иницијатива упућених од стране скупштина станара
	Санирање и дезинфиковање неактивних канала за смеће у стамбеним зградама	ЈКП/ Град Ниш, скупштине станара	2016 - 2019	3.000.000 ИПА програм, страни донатори, буџет	Повећан број функционалних и дезинфикованих канала
	Подршка пројектима становања кроз акције најлепши балкон Медијане, најлепши улаз и слично	ГО Медијана/Град Ниш, ТОН	2012 - 2022	2.000.000 буџет	Број пријављених учесника у акцијама
	Увођење система енергетске ефикасности у јавним зградама и службеним возилима у општини	ГО Медијана/Надлежна министарства, Град Ниш	2014 - 2015	3.000.000 Надлежна министарства, Град Ниш, МСПП, скупштине станара	Смањени трошкови енергије у јавним зградама и службеним возилима
	Подршка скупштинама станара које уводе мере енергетске ефикасности у својим објектима	ГО Медијана/Надлежна министарства, Град Ниш, МСПП, скупштине станара	2015 - 2022	30.000.000	Повећан број «енергетски ефикасних» стамбених зграда

АНЕКС 1.

Координационо тело

- Драгослав Ћирковић, председник
- Драган Милосављевић, председник Скупштине ГО Медијана
- Алексија Младеновић, чланица Већа ГО Медијана
- Гордана Ливада, чланица Већа ГО Медијана
- Новица Симић, начелник ОУ ГО Медијана
- Радојка Стевановић, руководилац Одељења за развој
- Биљана Стевановић, шеф кабинета председника ГО Медијана, односи са јавношћу
- Лидија Ганић, одборница СГО Медијана

Координатори по областима

- Радован Живковић, шеф службе за развој, координатор за област економије
- Наташа Крстић, послови привреде и локалног развоја, координатор за област друштвеног развоја
- Ана Николић, послови привреде и локалног развоја, координатор за област безбедности и заштите

животне средине

Тематске групе

Тематска радна група за спорт, омладину и образовање – координатор Ненад Стојановић, НВО Проактив

- Јелена Вукадиновић, AIESEC
- Иван Топаловић, Проактив
- Марица Здравковић, НВО Волонтерски центар
- Марија Бисерчић, Центар за људска права
- Милена Младеновић, ОШ «Учитељ Таса»
- Лазић Милош, ГО Медијана
- Ана Николић, ГО Медијана
- Срђан Јањић, УГ ГРОФ
- Милош Ђорић, Градски омладински форум
- Марко Ранчић, ГРОФ
- Милица Пешић, Уметничка школа
- Дејан Славковић, Џудо клуб Омега
- Сања Петровић, Угоститељско туристичка школа

Тематска група за економски развој – координатор Др. Драгана Вукадиновић

- Александар Виријевић, Удружење Телецентар Ниш
- Татјана Грашић, Удружење пословних жена
- Милутин Миомирић, Јумис
- Благоје Станисављевић, Занатска комора
- Милош Милованчевић, Машински факултет у Нишу
- Драган Живковић, ИКС РЦ Ниш
- Стела Јовановић, КЛЕР
- Марко Ђорђевић, Омладински едукативни центар

Тематска група за грађански активизам, младе, НВО и ЕУ интеграције - координатор Саша Маринков, НВО

ЛДА

- Станислава Пуач, Волонтерски центар Ниш
- Драгана Јешић, Служба за послове градоначелника
- Зоран Ђорђевић, УПНО Ниш
- Зорица Саћиповић, Удружење Ромкиња «Освит»
- Иван Топаловић, Проактив
- Ђорђевић Биљана, Удружење дистрофичара

- Мирослава Јовановић, Удружење самохраних мајки
- Маја Михајловић, Канцеларија заштитника грађана
- Добрила Здравковић, Канцеларија заштитника грађана
- Катица Ранђеловић, Центар за самостални живот ОСИ Ниш
- Саша Стефановић, Отворени клуб

Тематска група за социјалну и здравствену заштиту – координатор Мирослава Јовановић, НВО Удружење самохраних мајки

- Димитрије Цветковић, Центар за самостали живот инвалида
- Родољуб Руковић, Удружење бораца рата 1999 г. Ниш
- Биљана Ђорђевић, Удружење дистрофичара Ниш
- Милован Ристић
- Љиљана Илић, Градско удружење церебралне и дечије парализе
- Јовановић Биљана, Удружење самохраних мајки
- Ђорђевић Зоран, Удружење параплегичара
- Ненад Филиповић, Центар за социјални рад
- Сретен Јоргачијевић, Центар за социјални рад
- Гордана Ђорђевић, Удружење грађана «Руковет»
- Ана Саћиповић, Удружење Ромкиња «Освит»
- Станислава Пуач, Волонтерски центар Ниш
- Момирка аблановић, Удружење грађана «Медијана» Ниш
- Биљана Станишић, Уг «Актив жена Ниш»
- Љубинка Станичић, Уг Актив жена Ниш
- Момирка Панчић, УГ «Понишавље»

Тематска група за заштиту животне средине и безбедност у локалној заједници – координатор Проф. Др. Срђан Глишовић ФЗНР

- Невена Ристић, Nifon security
- Шаин Славко, Nifon security
- Срђан Савић, МУП Србије ОСП
- Драган Трајковић, ПУ Ниш, ПИ Медијана
- Вељко Радичевић, Управа за комуналне делатности
- Богољуб Марковић, СРВС Ниш
- Милан Илић, Омладински едукативни центар
- Вања Нађ, МУП Србије, Управа за вредне ситуације
- Милојковић Предраг, Удружење понишавље

Тематска група за локалну управу – координатор Радован Живковић, шеф службе за развој

- Љиљана Божић
- Зоран Величковић
- Саша Маркишић
- Бисерка Цветић
- Наташа Крстић
- Снежана Вељовић
- Драгана Плавшић
- Дарко Михајловић
- Маја Миленковић
- Марија Младеновић

Тематска група за културу – координатор Снежана Радовић, Народна библиотека «Стеван Сремац»

- Небојша Васић - Народна библиотека «Стеван Сремац» Ниш
- Марија Игњатовић, Народно позориште Ниш
- Небојша Озимић, Народни музеј, Ниш

Форум партнера

- Јовић Слађана, Удружење пословних жена "BPW" Ниш
- Јелена Јефтић
- Дејан Радукић, ЈП "Аеродром Ниш"
- Драган Живковић, Медианум Ниш
- Зоран Ђорђевић, Удружење параплегичара
- Јагода Николић, Јумис д.о.о.
- Александар Виријевић, Телецентар Ниш
- Душан Младеновић, Трговинска школа
- Стела Јовановић, КЛЕР
- Др Милош Милованчевић, Комисија за развој локалне заједнице
- Јадранка Стевановић, Управа за имовину и инспекцијске послове
- Благоје Станисављевић, Занатска комора Србије
- Марко Ђорђевић, Омладински едукативни центар
- Слађана Живковић Костић, Центар за људска права
- Саша Маринков, Центар локалне демократије
- Милена Човић, Центар локалне демократије
- Зоран Ђорђевић, Удружење параплегичара
- Оливера Мићуновић-Влајковић, Уметничка школа
- Славица Митић Паолило, Удружење пословних жена "BPW" Ниш
- Марко Стајић, Балкански развојни форум
- Дејан Милошевић, Протека
- Биљана Ђорђевић, Удружење дистрофичара Ниш
- Милена Петровић, Друштво за развој деце и младих Отворени клуб
- Небојша Озимић, Народни музеј
- Александра Марковић, ДСС
- Сања Петровић, Угоститељско туристичка школа
- Слађана Живковић Костић, Центра за људска права Ниш
- Милена Младеновић, ОШ "Учитељ Таса"
- Марија Игњатовић, Народно позориште Ниш
- Дејан Шимандли, Градско удружење ЦПД
- Катица Ранђеловић, ЦСЖ особа са инвалидитетом
- Зоран Ђорђевић, Удружење параплегичара
- Ненад Стојановић, ОЦД Проактив
- Александра Мирић, Завод за заштиту споменика културе/ култура
- Сретен Јоргачијевић, ЦСР
- Ненад Филиповић, ЦСР
- Миодраг Ђорђевић, Центар за помоћ деци
- Дејан Славковић, Џудо клуб ОМЕГА
- Милош Младеновић, Џудо клуб ОМЕГА
- Милена Човић, Џудо клуб ОМЕГА
- Јелена Вукадиновић, AIESEC
- Мирослава Јовановић, Удружење самохраних мајки

- Јелена Голубов Тодоровић, Волонтерски центар
- Владимир Ђорђевић, Удружење "Руковат"
- Милош Прица, Правни факултет
- Драган Живковић, Медианум Ниш
- Предраг Митић, НВО "Омладински едукативни центар"
- Слободанка Перић, Завод за плућне болести и туберкулозу Ниш
- др Славиша Стаменковић, Г 17 плус Ниш
- мр Горан Радоичић, ЈКП "Медиана" Ниш
- Татјана Попов, ЈКП Градска топлана
- Соња Велимировић, УГ "Зелени кључ"
- Милена Милосављевић, Угоститељско-туристичка школа Ниш
- Мира Добросављевић, Коло српских сестара
- Владимир Стевановић, ВП "Јужна Морава " ад Ниш
- Оливера Николић, ВРW Niš
- проф. др Јасмина Радосављевић, Факултет заштите на раду
- Оливера Милошевић, ЕД "Ниш"
- Славолуб Петковић, Економска школа
- Ненад Живковић, Полицијска испостава Медијана
- Горан Ристић, Управа за планирање и изградњу
- Јелена Китановић, ОШ" Ратко Вукићевић"
- Јадранка Голубовић, ОШ" Ратко Вукићевић"
- Марко Стајић, Балкански развојни форум
- Богољуб Марковић, Савез резервних војних старешина
- Мила Вујић, Европски покрет
- Савић Срђан, ПУ Ниш, ОСП
- Зорица Саћиповић, Удружење Ромкиња Освит
- Викторија Ристић, Нишавски управни округ
- Лидија Стефановић, ЈП Завод за урбанизам

АНЕКС 2.

С обзиром да се статистички подаци по градским општинама у Нишу, у претходном периоду, нису ажурирали на адекватан начин, није могуће дефинисати све Индикаторе одрживости. Из тог разлога коришћени су подаци који се могу поделити по градским општинама. На другој страни, с обзиром да су градске општине у Нишу делови града Ниша, немогуће је извући само податке који се односе на градске општине. Стога ће се у наредном периоду тежити ка што је могуће више, прикупљању података који се односе само на градске општине у Нишу.

Индикатори животне средине

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА - ВОДА

ИНДИКАТОР: Квалитет површинских вода

Дефиниција

Површинске воде се односе на домаће воде (стајаће и текуће), осим подземних вода; транзиционе и приобалне воде, осим када је у питању хемијски статус када оне укључују и територијалне воде.

Водно тело површинских вода подразумева посебан и важан део површинских вода као што су језера, акумулације, потоци, реке или канали, део потока, реке или канала, транзиционе воде или приобалне воде.

Статус површинске воде је општи израз за статус водног тела површинских вода и одређен је лошијим статусом базираном на упоређивању еколошког и хемијског статуса.

Добар статус површинске воде означава статус водног тела површинске воде када су и његов еколошки и његов хемијски статус најмање “добри”.

Еколошки статус подразумева квалитет структуре и функционисања воденог екосистема непосредно зависног од површинских вода.

ИНДЕКС КВАЛИТЕТА ВОДЕ

Уредба о категоризацији водотока не омогућава да се на основу појединачно категорисаних показатеља квалитета одреди заједничка класа датог водотока коју треба упоредити са прописаном. Поштујући потребу јавности и различитих корисника, а циљу доношења најбољих могућих одлука и активности у домену заштите животне средине и одрживог развоја, у анализи резултата испитивања коришћен је и Индекс квалитета воде - Water Quality index (WQI), индикатор на основу кога се параметри физичко – хемијског и микробиолошког квалитета агрегирају у композитни индикатор квалитета површинских вода.

Методом Water Quality index (WQI) девет одабраних параметара (засићеност кисеоником, колиформне бактерије, рН вредност, ВРК₅, промена температуре, укупни фосфати, нитрати, мутноћа и суспендоване материје) својим квалитетом (q_i) репрезентују особине површинских вода свдећи их на један индексни број. Удео сваког од наведених параметара на укупни квалитет воде нема исти релативни значај, зато је сваки од њих добио своју тежину (w_i) и број бодова према уделу у угрожавању квалитета. Сумирањем производа ($q_i \times w_i$) добија се индекс 100 као идеалан, односно максималан могући збир удела квалитета свих параметара.

WQ параметри и њихов допринос у укупном квалитету воде (тежина – w_i)

Параметар	w_i
Засићеност кисеоником (% сатурације)	0.17
Колиформне бактерије (у 100 ml)	0.16
pH вредност	0.11
VPK ₅ (mg/L)	0.11
Промена температуре (°C)	0.10
Фосфати (mg/L)	0.10
Нитрати (mg/L)	0.10
Мутноћа (NTU)	0.08
Суспендоване материје (mg/L)	0.07

Методологија за одређивање WQI примењена у овом извештају је развијена од стране Агенције за заштиту животне средине (Environmental Protection Agency – EPA), а у израчунавању WQI коришћен је калкулатор Wilkes University, Center for Environmental Quality, Environmental Engineering and Earth Sciences. Важно је напоменути да се при креирању описних индикатора увек “жртвује” извесна прецизност изворног нумеричког индикатора.

На основу израчунате вредности WQI, на основу утврђене скале граничних вредности овог индикатора, може се одредити квалитет водотока

ГРАНИЧНЕ ВРЕДНОСТИ WQI ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДОТОКА

	Нумерички индикатор	Описни индикатор	Боја
WQI	91-100	Одличан	светло плава
	71-90	Веома добар	тамно плава
	51-70	Добар	зелена
	26-50	Лош	жута
	0-25	Веома лош	браон
	Нема података*		бела

* није било мерења или је недовољан број параметара за израчунавање WQI

Учесталост мерења

Синтетичке индикаторе би требало мерити месечно.

Извори података

Републички хидрометеоролошки завод Србије, Кнеза Вишеслава 66, Београд
www.hidmet.gov.rs/ciril/kvalitetvode/index.php
Е-маил: env-office@hidmet.sr.gov.yu
Хидролошки годишњи преглед – 3. Квалитет воде

Агенција за заштиту животне средине
<http://www.sepa.sr.gov.yu/index.php?men>

Институционални и правни контекст

Институционални оквир

Праћење квалитета воде у Републици Србији се одвија на основу уредби и програма за систематско праћење квалитета воде. Хидрометеоролошки завод је у обавези да врши систематско праћење површинских (реке, акумулације, језера и сл.) и подземних вода на територији Републике Србије. На основу Закона о водама Републике Србије, периодично (годишње) се објављује Програм за систематско испитивање квалитета воде.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и Дирекција за воде, су надлежни за сектор вода у Србији. У АП

u=6&id=8006&акција=showExternal

Војводини, Покрајински секретаријат пољопривреде, шумарства и водопривреде је задужен за управљање водама.

Правни оквир

Закон о заштити животне средине (Службени гласник РС, бр.135/04)
Закон о водама (Службени гласник РС, бр. 46/91, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96 и 101/05) – Нови закон је у скупштинској процедури

Правилник о опасним материјама у водама (Службени гласник РС, бр. 31/82)

Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода (Службени гласник СРС 47/83)

ВРЕДНОСТИ

Квалитет површинских вода WQI индекс	WQI индекс, 2008	WQI индекс, 2009	WQI индекс, 2010
Река Нишава - у нивоу водозавхвата ЈКП НАИССУС	/	/	72 (веома добар)
Река Нишава - 100 м узводно од улива главног канализац. колектора	/	/	71 (веома добар)

Коментари у вези са индикаторима – Чињенични и статистички подаци

У табели вредности, тј. квалитета, површинских вода приказан је **WQI** индекс за 2010.г. из разлога што се у претходним годинама није вршило мерење физичко – хемијског и микробиолошког квалитета реке Нишаве.

Закључак

На основу резултата испитивања квалитета површинских вода реке Нишаве у 2010. години, може се закључити следеће:

- Резултати физичко – хемијске анализе показују повишене вредности показатеља органског загађења (амонијум јон, нитрити, БПК5).
- Концентрације свих тешких метала, осим концентрација гвожђа, биле су у оквиру вредности за прописану класу.
- Бактериолошким испитивањем утврђен је повишен број колиформних бактерија у 88,6% узорка.
- На основу вредности Индекса квалитета воде река Нишава је на мерним местима село Просек – брана, у нивоу водозавхвата ЈКП »Наиссус« и узводно од колектора била у категорији веома добар, док је на осталим мерним местима (низводно од колектора и пре улива у Јужну Мораву) сврстана у категорију добар.

Према приказаним резултатима мерења, река Нишава спада у II категорију квалитета водотока (тамно плава). Синтетичке индикаторе би требало мерити месечно.

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА - ВАЗДУХ**ИНДИКАТОР: Број дана са лошим квалитетом ваздуха****Дефиниција**

Квалитет ваздуха зависи од нивоа заступљености загађивача (гасова или честица) за које се зна да су штетни по здравље људи, или да узрокују штетне ефекте на природне екосистеме када прелазе дозвољене граничне вредности. Индикатор показује **колико је пута (у колико случајева) повећана гранична вредност одређеног загађивача**. Основни податак је број пута/случајева у којима је гранична вредност загађивача повећана у односу на дозвољену концентрацију.

Број пута/случајева се израчунава на основу периода дефинисаног граничном вредношћу:

дневно (уколико се граничне вредности заснивају на дневној концентрацији),

сваких 8 сати (ако се гранична вредност заснива на осмочасовној концентрацији), и

сваког сата (уколико се заснива на једночасовној концентрацији).

У обзир се узимају само фиксне вредности узорака које представљају минималне забележене податке. При овоме се мора се имати у виду непоузданост методе за мерење, а што је дефинисано Директивом 96/62/ЕЦ.

Уколико у одређеној зони или агломерацији постоји више фиксних тачака узорковања за одређени загађивач, треба узети податке са контролне тачке у којој се бележи највећи број прекорачења граничне вредности током године.

Због тога за сваки одабрани загађивач ваздуха, индикатор треба да одговара броју пута/случајева прекорачења граничне вредности током календарске године који се умањује за број пута/случајева признатих на основу Директиве 96/62/ЕЦ. У случају да је број прекорачења мањи од броја дозвољених вредности, индикатор ће бити нула.

Индикатор се одредјује на основу мерења током једне календарске године

Извори података

Републички хидрометеоролошки завод
Србије, Кнеза Вишеслава 66, Београд
www.хидмет.гов.рс/цирил/квалитетводе/индех.пхп

Е-маил: енв-оффице@хидмет.ср.гов.уу

Надлежне регионалне институције
Списак надлежних институција за 2007. и 2008. је дат на веб сајту
www.екосерб.ср.гов.уу/прописи

Институционални и правни контекст

Како би се ограничио ризик од повремених загађивања, као и дуготрајне изложености високим нивоима одређених загађивача, Светска здравствена организација дефинише и периодично ревидира параметре за дозвољене/препоручене вредности свих загађивача, а на основу епидемиолошких студија и студија о контролисаној изложености загађењу.

Стандарди квалитета ваздуха о дозвољеним граничним вредностима су прописани Директивама ЕУ и/или националним и локалним уредбама. Директиве ЕУ прописују да се мора припремити програм или план за очување граничних вредности квалитета ваздуха у ситуацијама када у појединим областима или агломерацијама један или више загађивача прелазе дозвољене граничне вредности, (Директива 96/62/ЕС и друге директиве које произилазе из ње дефинишу граничне вредности сваког загађивача узимајући у обзир и праг толеранције. Праг толеранције, који је одређен за сваког загађивача, се временом смањује, тако да до рока када се мора испоштовати гранична вредност, праг толеранције за све загађиваче мора бити нула).

У оним областима и агломерацијама где граничне вредности нису прекорачене, мора се одржати дати квалитет ваздуха.

Институционални оквир

Министарство животне средине и просторног планирања је надлежно за ову област.

Министарство годишње издаје дозволе релевантним институцијама за мерење квалитета ваздуха. Најчешће су то Заводи за заштиту здравља. Списак овлашћених и надлежних институција је дат на веб сајту Министарства.

Србија има свега пет аутоматизованих мерних станица за контролу квалитета ваздуха. Током 2009. је предвиђено успостављање 24 нове мерне станице широм Србије. Ове станице ће покривати готово читаву територију Србије

Правни оквир

Национални сет индикатора – Министарство животне средине и просторног планирања

Закон о заштити животне средине (Службени гласник РС, бр. 135/04)

Закон о процени утицаја на животну средину (Службени гласник РС, бр.135/04)

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (Службени гласник РС, бр. 135/04)

Правилник о граничним вредностима, методама мерења емисије, критеријума за успостављање мерних места и евиденцији података (Службени гласник РС, бр. 54/92 и 30/99);

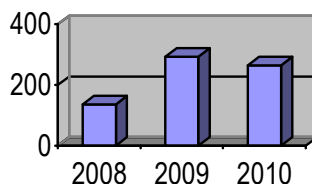
Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података (Службени гласник РС, бр. 30/97, 35/97);

У ПРОЦЕДУРИ – Уредба о привременим граничним вредностима емисија у ваздух и воду.

ВРЕДНОСТИ

Број дана са лошим квалитетом ваздуха		2008	2009	2010
Чаћ	МК Божидар Аџије	8	38	22
	МК Душко Радовић	136 мерења су вршена од VII до XII месеца 2008	293	265
	МК Брзи брод	3 мерења су вршена од VII до XII месеца 2008	25	7

Чађ

Коментари у вези са индикаторима – Чињенични и статистички подаци

С обзиром да су вредности сумпордиоксида и таложних материја биле испод граничних вредности, оне нису ни приказане у табели. Како је МК Душко Радовић централна МК, то су подаци о броју дана са лошим квалитетом ваздуха који се налазе у графикону, узети само из те МК.

Закључак

2008

Просечне годишње концентрације сумпордиоксида биле су испод граничних вредности имисије на свим мерним местима (МК »Божидар Аџија«, МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«).

Просечне годишње концентрације чађи су биле испод граничних вредности имисије на свим мерним местима, осим на мерном месту МК »Душко Радовић« где је просечна годишња концентрација чађи била изнад граничне вредности имисије. На мерним местима (МК »Божидар Аџија«, МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«) су, у извештајном периоду, забележене дневне концентрације чађи које су прелазиле ГВИ. Мерно место у МК »Душко Радовић« је имало највећи број дана (75%) са вредностима чађи преко ГВИ.

Просечне вредности таложних материја у испитиваном периоду прелазиле су ГВИ на мерним местима МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«, док су на мерним местима МК »Божидар Аџије« биле испод граничних вредности имисије. Просечне концентрације олова у таложним материјама у периоду испитивања су на свим мерним местима (МК »Божидар Аџија«, МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«) биле испод граничне вредности имисије. У периоду испитивања, просечне концентрације кадмијума у таложним материјама су на мерним местима МК »Божидар Аџије« и МК »Брзи Брод« биле изнад граничне вредности имисије, док су на мерном месту МК »Душко Радовић« биле испод граничне вредности имисије.

2009

Просечне годишње концентрације сумпордиоксида биле су испод граничних вредности имисије на свим мерним местима (МК »Божидар Аџија«, МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«).

Просечне годишње концентрације чађи су биле испод граничних вредности имисије на свим мерним местима, осим на мерном месту МК »Душко Радовић« где је просечна годишња концентрација чађи била изнад граничне вредности имисије. На мерним местима (МК »Божидар Аџија«, МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«) су, у извештајном периоду, забележене дневне концентрације чађи које су прелазиле ГВИ. Мерно место у МК »Душко Радовић« је имало највећи број дана (84%) са вредностима чађи преко ГВИ.

У односу на 2008. годину, у 2009. години утврђене су значајно више концентрације укупних таложних материја у ваздуху. Тако су просечне годишње вредности у испитиваном периоду прелазиле ГВИ на свим мерним местима (МК »Божидар Аџија«, МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«). Просечне годишње концентрације олова у таложним материјама су на свим мерним местима биле испод граничне вредности имисије. Просечне годишње концентрације кадмијума у таложним материјама су биле изнад граничне вредности имисије у МК »Брзи Брод«, док су на осталим мерним местима биле у оквиру дозвољених вредности.

На основу резултата индекса квалитета ваздуха (АQI2), на мерном месту МК »Брзи Брод« квалитет ваздуха је благо загађен, док је у МК »Божидар Аџије« утврђен средњи квалитет ваздуха. Највећи индекси квалитета

ваздуха утврђен је на мерном месту МК »Душко Радовић«, где се квалитет ваздуха оцењује као веома нездрав.

2010

Просечне годишње концентрације сумпордиоксида биле су испод граничне и толерантне вредности имисије на свим мерним местима (МК »Божидар Аџија«, МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«).

Просечне годишње концентрације чађи су биле испод граничних вредности имисије на свим мерним местима, осим на мерном месту МК »Душко Радовић« где је просечна годишња концентрација чађи била изнад граничне вредности имисије. На мерним местима (МК »Божидар Аџија«, МК »Душко Радовић« и МК »Брзи Брод«) су, у извештајном периоду, забележене дневне концентрације чађи које су прелазиле ГВИ. Мерно место у МК »Душко Радовић« је имало највећи број дана (78%) са вредностима чађи преко ГВИ.

Просечне годишње вредности укупних таложних материја у испитиваном периоду прелазиле су максимално дозвољену вредност на свим мерним местима.

На основу резултата индекса квалитета ваздуха (AQI2), повољан квалитет ваздуха забележен је у МК »Брзи Брод«. На мерном месту МК »Божидар Аџија« квалитет ваздуха се оцењује као благо загађен. Највећи индекс квалитета ваздуха утврђен је на мерном месту МК »Душко Радовић«, где се квалитет ваздуха оцењује као веома нездрав.

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – ЛОКАЛНИ СИСТЕМ ПРЕВОЗАИНДИКАТОР: **Јавни превоз**

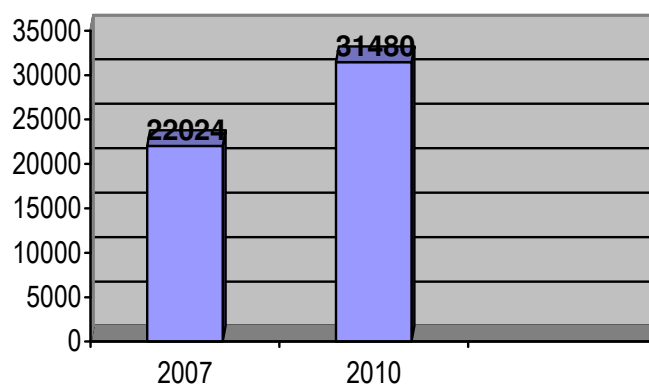
Дефиниција	<p>Главни индикатор:</p> <p>а) Укупан број путовања јавним превозом по глави становника на дневном/годишњем нивоу (класификовати по разлозима за путовање, да ли су систематична или несистематична путовања, путовања по врсти превоза), просечно време проведено у путовању.</p> <p>127 579 путовања дневно радним даном у јавном градском и приградском превозу путника на територији града Ниша.</p> <p>Градске линије: 111 476</p> <p>Приградске линије: 16 103</p> <p>Додатни индикатор:</p> <p>б) Просечна пређена даљина у току дана по глави становника (класификовати по врсти превоза и разлозима).</p> <p>На нивоу система јгпп на територији града Ниса: 3.71 км</p> <p>Градски систем: 3.13 км</p> <p>Приградски систем: 7.69 км</p> <p>ИЗВОР: Студија ЈМТП (јавног масовног транспорта путника) на територији града Ниша, Саобраћајни факултет Београд, април 2007. године и</p> <p>ИЗВОР II: Статистички годишњак града Ниша (2009), стр.167.</p> <p>Процењено просечно трајање једне возње је око 11 минута у градском систему и око 19 минута у приградском превозу.</p> <p>Процењени годишњи број путника (на основу броја продатих карата) у 2010. години је 31 480 000 на нивоу система јгпп.</p> <p>Учесталост мерења</p> <p>Сваке треће године.</p>
-------------------	---

Извори података	Институционални и правни контекст
<p>Уопштено говорећи, нема довољно хомогених и ажурираних података за израчунавање ових индикатора.</p> <p>Сходно томе, неизбежно је користити податке добијене испитивањем статистички значајног узорка популације са територије града или анализом активности предузећа која се баве јавним превозом.</p> <p>Локални / Општински аутобуски саобраћај</p> <p>Предузећа и компаније за превоз путника регистроване на територији општине/града</p> <p>Локална предузећа и организације са сопственим превозом радника (велике фабрике, школе, итд.)</p>	<p><u>Институционални оквир:</u></p> <p>Министарство за инфраструктуру је надлежно за послове државне управе у области саобраћаја.</p> <p>Општина/Град, у складу са законом, уређује, пружа и организује јавни саобраћај на територији општине/града.</p> <p>Општи услови превоза су одређени од стране Републичке привредне коморе.</p> <p><u>Правни оквир:</u></p> <p>Закон о превозу у друмском саобраћају (Службени гласник РС, бр. 46/95, 66/2001, 61/2005, 91/2005, 62/2006, 31/2011)</p> <p>Национални сет индикатора – Министарство животне средине и просторног планирања</p>

ВРЕДНОСТИ

Јавни превоз	2007	2010
Број путника у локалном путничком саобраћају	22.024.000	31.480.000

Број путника у локалном саобраћају (у 000)

Коментари у вези са индикаторима – Чињенични и статистички подаци

Превозници: "Аеродром Ниш", "Ћурдић", "Лекон", "Ниш-експрес", "Транспродукт".

Закључак

Примећује се да се број путника у последње три године повећао за преко 50%, што указује на чињеницу да са побољшањем квалитета понуде, броја полазака и увођењем приватних ауто превозника, број путника значајно расте.

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА - ОТПАД
ИНДИКАТОР: Општински отпад по врсти одлагања

Дефиниција	<p>Овај индикатор помаже у анализи количине, врсте и порекла чврстог отпада који се производи на територији општине и шаље на прераду у фабрике где се користи као извор енергије или за поновно искоришћавање.</p> <p>Индикатор, такође, помаже у изналагању оптималног начина управљања отпадом имајући у виду трошкове и друге економске показатеље. Доле дате дефиниције су преузете из Директиве ЕУ бр. 91/156/СЕЕ (у даљем тексту Директива).</p> <p>1) Отпад: било која материја или предмет садржан у листи категорија отпада наведених у Анексу И Директиве, коју власник одбацује, намерава или мора да одбаци;</p> <p>2) Општински отпад: отпад из домаћинства и сличан индустријски отпад који се класификује шифром 20 00 00 у Европској класификацији отпада (EWC);</p> <p>3) Поновно искоришћавање: Свака активност која има за резултат производњу материјалних добара или енергије;</p> <p>4) Третман: свака планска физичка, хемијска, биолошка или механичка модификација оригиналног дела отпада у циљу производње енергије или материјалних добара;</p> <p>5) Селекција: механички третман који се односи на одвајање одређених делова од укупне масе општинског отпада како би се послало на третман за поновно искоришћавање или коришћење као извор енергије;</p> <p>6) Отпаци: отпад који се не може поново искористити, рециклирати или употребити као извор енергије;</p> <p>7) Поново искоришћен отпад: отпад који се може поново употребити, рециклирати или искористити као извор енергије;</p> <p>8) Гориво из отпада: чврсто гориво (у куглицама или плочицама) које се добија селекцијом неопасних делова општинског чврстог отпада у складу са институционално дефинисаним техничким карактеристикама.</p> <p>Индикатор треба изразити као кг/пц/дан отпада. Потребне су следеће вредности:</p> <p>а) Количина сакупљеног општинског отпада;</p> <p>б) Број становника;</p> <p>ц) Количина (укупно, домаћинства и општина) прикупљеног и пренешеног отпада у постројења за селекцију отпада;</p> <p>д) Количина (укупно, домаћинства и општина) прикупљеног и пренешеног отпада на места за коначно одлагање (отпаци) или до постројења за поновно искоришћавање отпада (дати податке за коришћење отпада као извора енергије и податке за поновно искоришћавање);</p> <p>е) Количина отпада (укупно, домаћинства и општина) који није посебно прикупљан и пренешен у постројења за третман отпада (са подацима о отпацима);</p> <p>ф) Количина отпада (укупно, домаћинства и општина) који није посебно прикупљан и пренешен на места за коначно одлагање или у постројења за поновно искоришћавање.</p> <p>Учесталост мерења Годишње</p>
-------------------	--

Извори података	Институционални и правни контекст
Локална (Општинска/Градска/регионална) јавна/комунална предузећа	Правни оквир: Закон о заштити животне средине (Службени гласник РС, бр. 135/04) Закон о поступању са отпадним материјама (Службени гласник РС, бр. 25/96) – <u>Нацрт новог закона чека на усвајање од стране Скупштине</u>
Компаније са сопственим системом за управљање	Правилник о поступању са отпадима који имају својство опасних материја (Службени гласник РС, бр. 12/95)

отпадом (на пр: велике фарме, регистровани загађивачи, итд.)

Правилник о критеријумима за одређивање локације и уређивање депонија (Службени гласник РС, бр.54/92);

Правилник о условима и начину разврставања, паковања и чувања секундарних сировина (Службени гласник РС, бр. 55/01).

ВРЕДНОСТИ

Општински отпад по врсти одлагања	Депонија, (т) и %	Спаљен отпад, (т) и %	Рециклиран, (т) и %	Процена количине отпада која завршава без икаквог управљања, %
Република Србија 2009	2.056.746			
Општина 2008	/	/	/	/
Општина 2009	64.112	/	/	100
Општина 2010				

Коментари у вези са индикаторима – Чињенични и статистички подаци

На територији ГО Медијана, односно града Ниша нема успостављеног система управљања отпадом, осим за мали део медицинског отпада који није у надлежности локалне управе.

Закључак

Примери формирања нових приватних фирми у области прикупљања и прераде ПВЦ амбалаже су од значаја не само због управљања тим отпадом већ и због економског развоја, упошљавања нових радника и отварања нових погона.

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА

ИНДИКАТОР: Укупна потрошња енергије подељена по врсти горива

Дефиниција

Укупна потрошња горива је резултат активности различитих сектора (становништва, трговине, индустрије, саобраћаја итд.). Даље разлагање у односу на степен коришћења енергије је корисно за планирање активности на локалном нивоу. Од суштинског су значаја подаци о искоришћавању енергије у свим секторима, и они се морају односити на поделу по врсти горива која одражава крајњу потрошњу:

• Струја, Гас, Бензин, Нафта, ...

Када се врши израчунавање потрошње енергије, неки подаци су одмах доступни уколико се изврши правилно разлагање енергената, и то је најчешће случај са подацима који се тичу потрошње струје, гаса и даљинског грејања. Међутим, наспрот њима, део података није доступан на локалном нивоу. Обично се ти подаци евидентирају на нивоу региона или државе. У овом случају може бити од помоћи приступ “одозго на доле”, почевши од највишег територијалног нивоа и коришћење приближних варијабли.

Приступ “одозго на доле” укључује рашчлањавање територијално вишег нивоа потрошње енергије коришћењем пропорционалних индикатора за одређене секторе/активности на датом локалном нивоу, као што је приказано:

Cloc,I = **Sup,I** * **Sloc,I/Sup,I** при чему:

Cloc,I = количина локалне потрошње у вези са датом активношћу I;

Sup,I = количина потрошње вишег територијалног нивоа у вези са датом активношћу I;

Sloc,I = статистички подаци на локалном нивоу у вези са датом активношћу I;

Sup,I = статистички подаци на вишем територијалном нивоу у вези са датом активношћу I.

У вези са једноставним пиближним варијаблама за сваки сектор, могу се узети у обзир следеће категорија:

• **Становништво** – број породица;

• **Комерцијални сектор** – број запослених (даље разлагање у подсекторе је препоручљиво у зависности од доступних информација);

• **Индустрија** - број запослених (даље разлагање у подсекторе је препоручљиво у зависности од доступних информација, као и подела на администрацију и раднике у производњи јер је врло различита потрошња одређених врста енергената у зависности од ове две категорије радника);

• **Саобраћај** – број километара пређених од стране различитих врста возила, на пр: приватна возила, мотоцикли, возила групног превоза, приказани односом између специфичне потрошње (потрошња по км и по врсти возила) повезане са различитим возачким категоријама (градски, сеоски, друмски саобраћај).

Сваки од енергената се мери, купује и продаје у различитом облику. Различите мерне јединице се користе за мерење енергената који су у употреби, но као јединствену мерну јединицу можемо усвојити **килограме еквивалентне нафте (кгое) по особи**.

У нашем случају, *укупна потрошња енергије по глави становника* означава количину примарне енергије коју, у просеку, потроши свака особа у одређеној земљи или региону у току дате године. Сви примарни извори енергије, укључујући и угаљ и производе од угља, нафту и нафтне производе, природни гас, нуклеарну енергију, хидроенергију, итд. су укључени у овај податак. Подаци су дати у килограмима еквивалентне нафте по особи.

Учесталост мерења

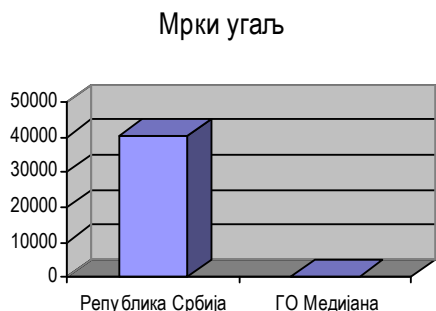
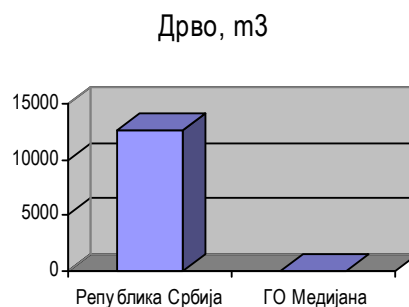
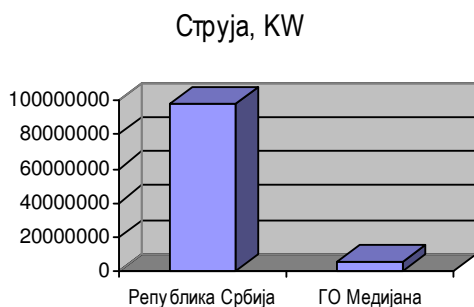
Годишње

Извори података	Институционални и правни контекст
<p>Јавно предузеће за производњу, дистрибуцију и трговину електричне енергије, Царице Милице 2, Београд, укључујући и регионалне/локалне центре и канцеларије</p> <p>Локална и/или регионална предузећа која се баве изворима енергије (нафта, гас, итд.)</p> <p>Локална јавна/комунална предузећа</p>	<p><u>Институционални оквир:</u> Стратегија развоја енергетике РС до 2015. године Програм остваривања стратегије развоја енергетике у Србији за период 2007 – 2012. Уговор о успостављању енергетске заједнице (Службени гласник РС, бр. 62/2006)</p> <p><u>Правни оквир:</u> Закон о енергетици (Службени гласник РС, бр. 84/2004) Национални сет индикатора – Министарство животне средине и просторног планирања Одлука о оснивању јавног предузећа за пренос електричне енергије и управљање преносним системом (Службени гласник РС, бр. 12/2005, 58/2005) Одлука о оснивању јавног предузећа за производњу, дистрибуцију и трговину електричне енергије (Службени гласник РС, бр. 12/2005) Закон о локалној самоуправи Службени гласник РС, Јан. 2007)</p>

ВРЕДНОСТИ

Укупна потрошња енергије подељена по врсти горива	Струја (KWh)	Дрво (м3)	Вода (м ³)	Мрки угаљ (т)	лож уље (л)
Република Србија 2009	98.129.000	12.715		40.227	
Општина 2009	5.469.638,48	6,09	237.161	60	181.074

* подаци за РС узети из извештаја о енергетском билансу РС за 2009
(http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/userFiles/file/Energetika/bilans/08_Ukupan_energetski_bilans_2009.pdf)

Коментари у вези са индикаторима – Чињенични и статистички подаци

На основу прикупљених података из попуњених упитника о енергетској потрошњи у објектима и системима јавне потрошње урађен је енергетски биланс на нивоу града Ниша и по општинама.

Приказане вредности представљају укупну потрошњу енергије и енергената на територији Градске општине Медијана. Притом не постоје подаци о потрошњи енергентау приватним домаћинствима. Енергетски биланс града Ниша се води тек од 2009. године а за претходни период нема ажурних података

Закључак

Имајући у виду да ГО медијана заузима централни део града Ниша и да је велики број приватних домаћинстава прикључен на систем даљинског грејања, као и да велик број домаћинстава користи електричну енергију за грејање, може се приметити да је највећа потрошња управо електричне енергије, као енергента, потом мрког угља (један број котларница још увек користи мрки угаљ) а најмање дрва. Електрична енергија се доста користи и за осветљење (јавна расвета) и друге видове потрошње овог значајног енергента.

Индикатори друштвеног развоја

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА

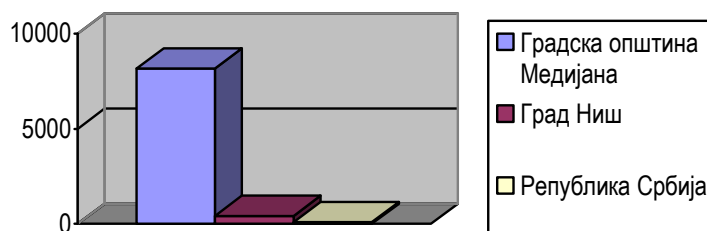
ИНДИКАТОР: Густина насељености

Дефиниција	Густина насељености становништва показује колико становника општине живи на 1 км ² површине општине. Представља индикатор који се може упоредити са реперним (нпр. просечно у земљи). <u>Укупан број становника</u> Укуп. површ. општине (км ²)
Извори података	Институционални и правни контекст
Републички завод за статистику, годишњак Републике Србије	Ова категорија индикатора показује утицај укупног социо-економског развоја на стање људских ресурса, као и перспективу Општине за даљи социо-економски развој. Циљеви: Подизање нивоа економског раста и развоја Општине и смањење миграције становништва у друге, развијеније општине / регионе. Фактори од утицаја: стопа наталитета, стопа миграције (емиграције и имиграције), стопа морталитета, територија јединице посматрања, степен демографске старости јединице посматрања.

ВРЕДНОСТИ

Опис	број становника - попис 2002.	Површина у км ²	Густина насељености у 2002. - бр. становника по 1 км ²
Република Србија	7498001	77474	97
Град Ниш	250518	596,71	420
Општина	87405	10,70	8169

Густина насељености у 2002. - бр становника по 1 km

Коментари у вези са индикаторима – Чињенични и статистички подаци

Закључак

Градска општина Медијана спада у ред најгушће насељених општина у Републици Србији. Према подацима за 2002. годину густина насељености у ГО Медијана износила је 8.169 становника на 1 км², што је 84 пута више у поређењу са просеком Републике Србије. Имајући у виду површину и густину насељености, то је један од проблема који онемогућава развој других привредних делатности осим услужних и то највећим делом у већ изграђеним објектима, односно трговачко услужним центрима...

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА
ИНДИКАТОР: Становништво према старости

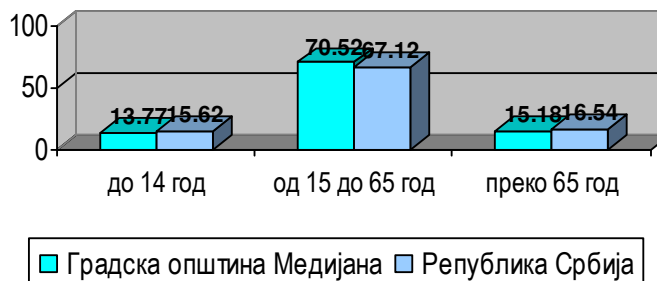
Дефинисање	<p>Ова категорија индикатора указује на стање економске структуре становништва у општини као претпоставке за социо-економски развој и перспективе општине у том смислу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Удео становника млађих од 15 година у укупном становништву • Удео становника старости од 15 до 65 година у укупном становништву (радни контингент) • Удео становника старијих од 65 година у укупном становништву <p>Рачуна се као разломак / однос поједине категорије становништва према укупном становништву x 100</p>
-------------------	---

Извори података	Институционални и правни контекст
Републички Завод за статистику, публикација годишњак Општине Републици Србији	Ова категорија индикатора показује утицај укупног социо-економског развоја на стање људских ресурса, као и перспективу Општине за даљи развоја Општине и смањење миграције становништва у друге, развијеније општине / регионе. Фактори од утицаја: стопа наталитета, стопа морталитета, очекивани живптни век становништва, стопа миграције (емиграције и имиграције), степен демографске старости јединице посматрања - општине.

ВРЕДНОСТИ

Год	Укупно становништво		Становништво до 14 година старости		Становништво од 15 до 65 година старости		Становништво преко 65 година старости		Учешће становништв а до 14 година старости (%)		Учешће становништва од 15 до 65 година старости (%)		Учешће становништва преко 65 година старости (%)	
	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС
По попису 2002.	87405	7498001	12032	1176770	61640	4032805	13265	1240505	13,77	15,62	70,52	67,12	15,18	16,54

Процент учешћа становништва према старости

Коментари у вези са индикаторима – Чињенични и статистички подаци

У погледу старосног састава младо становништво (до 14 година) заступљено је са 13,76%, радно способно становништво (од 15. до 65. године живота) заступљено је са 71,06% , становништво старо 65 и више година заступљено је са 15,18%, тако да је приближно сваки седми становник града старији од 65 година. У односу на Републику Србију удео млађих старосних група у ГО Медијана је нешто већи.

Закључак

У односу на просек Републике Србије, приметно је да је проценат младог становништва (до 14 година) мањи, између осталог и због негативног природног прираштаја у Нишу, као и миграције породица ка Београду из, првенствено економских разлога.

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА

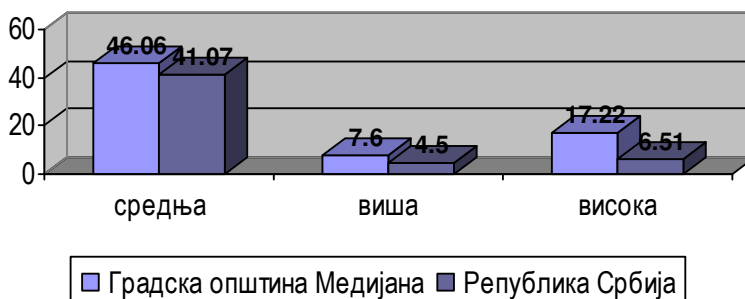
ИНДИКАТОР: Удео становника са завршеном средњом, вишом и високом школом

Дефиниција	Израчунава се као три показатеља и то као однос становника са завршеном средњом, затим, вишом и високом школом и укупног броја становника. Укупно учешће у % = становништво у одређеној категорији едукованости (средње, више, високо образовање) : укупан број становника x 100.
Извори података	Институционални и правни контекст
Републички завод за статистику, публикација – годишњак Општине у Републици Србији	Као значајан показатељ расположивог радног потенцијала становништва се могу приказивати карактеристичне категорије становника стављен у однос са укупно расположивим становништвом. Израчуната учешћа указују на ниво едукације у општини и његову промену у времену, односно, у поређењу са другим сличним ентитетима. Циљеви: индикатор показује потенцијал општине за развој услуга, односно, ниво као потенцијал за развој општине на бази знања. Фактори од утицаја: стопа рађања, број средњих, виших и високих школа у општини и окружењу, дневне миграције становништва, ниво демографске старости посматране општине.

ВРЕДНОСТИ

Год	Укупно становништво		Становништво са средњом школом		Становништво са висом школом		Становништво са високом школом		Учешће становништва са средњом школом (%)		Учешће становништва са висом школом (%)		Учешће становништва са високом школом (%)	
	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС	Опш	РС
По попису 2002	75373	6321231	34722	2596348	5734	285056	12984	411944	46.06	41.07	7.6	4.5	17.22	6.51

Процент учешћа становништва према стручној спреми

Напомене у вези са индикатором – чињенице и подаци

Ниво образовања становништва ГО Медијана, по подацима пописа из 2002.године, мерен учешћем појединих категорија школске спреме у укупном становништву био је: средња стручна спрема 39,73%, виша школска спрема 6,56%, висока стручна спрема 14,85%.

У односу на Републику Србију образовна структура становништва ГО Медијана је знатно повољнија, у свим категоријама школске спреме. Разлика је нарочито велика у учешћу високе школске спреме.

Кључна запажања

С обзиром да је ГО Медијана високо урбана, односно нема руралне делове у којима је традиционално ниво образовања нижи, може се закључити да је образовни потенцијал становништва изузетно велики.

ТЕМА: ИНДИКАТОРИ УСЛОВА ЖИВОТА И БЛАГОСТАЊАИНДИКАТОР: Дужина путева у км по км²**Дефиниција**

Индикатор показује густину путне мреже на одређеној територији. Рачуна се као дужина путева изражена у км по км² површине територије општине. Индикатор се не мења често. Треба узимати податке за последњу расположиву годину.

Извори података

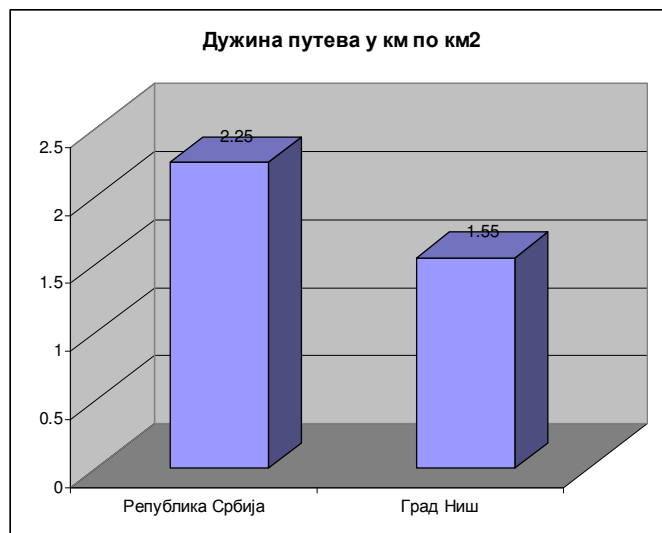
Републички Завод за статистику, публикација – годишњак Општине у Републици Србији, статистичког билтени

Институционални и правни контекст

Ова категорија индикатора показује утицај саобраћаја на укупни социоекономски развој, односно, благостање становништва општине. Ова група представља индикаторе потенцијала и успешности транспорта као економске гране. Индикатор треба упоређивати са сличним јединицама или као репер за поређење користити регионални, национални или међународни ниво. Реперна јединица упућује и даје могућност оцене нивоа развијености. Циљеви: Да се створи поуздана основа за пројектовање будућег развоја транспорта. Фактори од утицаја: Ниво локалне привредне развијености, Цикличност производње, Степен специјализације, Ниво НТ развоја.

ВРЕДНОСТИ

Опис	Дужина путева у км	Површина км ²	Дужина путева у км по км ²
Република Србија	39200	88361	2,25
Град Ниш	386	597	1,55

Напомене у вези са индикатором – чињенице и подаци

Приказана је дужина путева на територији града Ниша, с обзиром да се не води посебна евиденција о дужини путева по градским општинама у Нишу. Није урачуната дужина аутопутева.

Кључна запажања

С обзиром да се ГО медијана простире на високо урбаном делу Ниша, може се закључити да је целокупна територија ГО Медијана покривена путном инфраструктуром.

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА
ИНДИКАТОР: Процент домаћинстава са сигурним приступом води за пиће

Дефинисање Показује укупан број домаћинстава са сигурним приступом води – прикључени на водовод. Рачуна се као количник броја домаћинстава прикључених на водоводну мрежу према укупном броју домаћинстава x 100

Извори података **Институционални и правни контекст**

Републички Завод за статистику, публикација – годишњак Општине у Републици Србији.

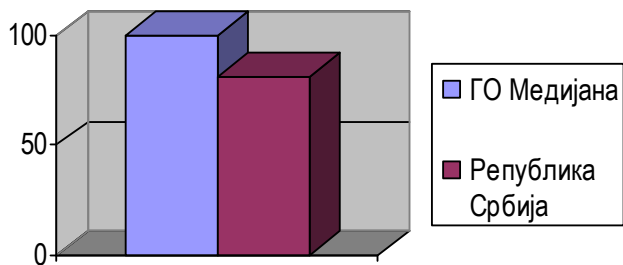
Подаци јавно комуналних предузећа.

Ова категорија индикатора указује на начине и остварени квалитет производње и потрошње становништва и друштва. Ови индикатори представљају мерило за достигнути ниво друштвеног развоја као претпоставке за ефикаснији и комплекснији укупни социо-економски развој. Такође, они указују и на степен (не)подударња привредног и социјалног развоја у општини. Циљеви: Повећање квалитета живљења и привредне основе у општини – укупног благостања. Фактори од утицаја: Ниво привредне развијености општине, Ниво буџетске потрошње и јавних инвестиција, Развијеност инфраструктуре општине, Број домаћинстава

ВРЕДНОСТИ

Општина	Укупан број домаћинстава	Број домаћинстава прикључених на водовод	Процент домаћинстава са сигурним приступом води за пиће
Република Србија	2536714	2067260	81.49
Градска општина Медијана	26091	26091	100

Процент домаћинстава са сигурним приступом води за пиће

Напомене у вези са индикатором – чињенице и подаци

Целокупна територија ГО Медијана је покривена системом водоснабдевања.

Кључна запажања

Стопроцентна покривеност водоводном мрежом на територији ГО Медијана је омогућена, с обзиром да ГО Медијана нема руралне делове територије који, што због конфигурације терена, што због недостатка средстава још увек немају сигуран приступ води за пиће.

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА

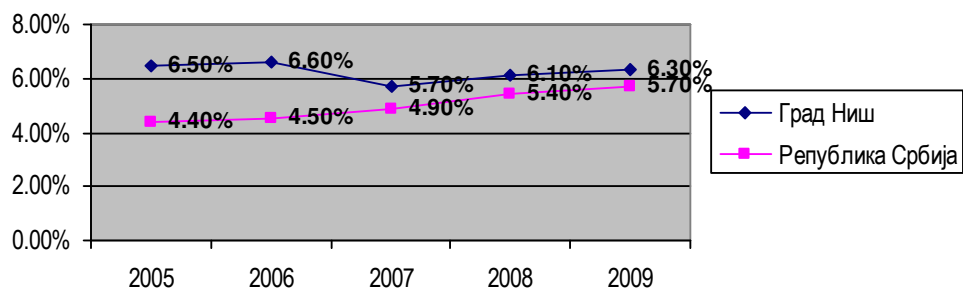
ИНДИКАТОР: Учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву (%)

Дефиниција	Број корисника социјалне заштите у односу на укупан број становника. Израчунава се као количник ове две категорије x 100. Индикатор се мења често. Треба узимати податке за последњу расположиву годину и евентуално пратити динамику по годинама. Индикатор треба упоређивати са сличним јединицама или као репер за поређење користити регионални, национални или међународни ниво. Реперна једница упућује и даје могућност оцене нивоа развијености.
Извори података	Институционални и правни контекст
Републички Завод за статистику, публикација – годишњак Општине у Републици Србији. Подаци службе за социјално старање.	Ова категорија индикатора показује утицај укупног социо-економског развоја на стање људских ресурса, као и перспективу Општине за даљи социо-економски развој. Циљеви: подизање нивоа економског развоја и као последице нивоа и квалитета прихода становништва, смањење сиромаштва и поједнаких услова за рад и живот свих становника општине. Фактори од утицаја: ниво економске развијености, ниво едукације, ниво запослености, степен демографске старости у јединици посматрања.

ВРЕДНОСТИ

Година	Укупан број становника		Број корисника социјалне заштите		Остварено учешће (%)	
	Република Србија	Град Ниш	Република Србија	Град Ниш	Република Србија	Град Ниш
2005.	7440769	253214	329530	15946	4.4	6.3
2006.	7411569	254164	335746	16746	4.5	6.6
2007.	7381579	254970	364750	14579	4.9	5.7
2008.	7350222	255295	400388	15590	5.4	6.1
2009.	7320807	255479	417335	16135	5.7	6.3

Учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву

Напомене у вези са индикатором – чињенице и подаци

Не воде се одвојено подаци по Градским општинама у Нишу, те су приказани подаци за град Ниш. Приказани подаци се односе на одрасле и остареле кориснике, децу и омладину.

Кључна запажања

С обзиром на високу стопу незапослености у Нишу, у односу на просек на нивоу Републике Србије, приметно је веће учешће корисника разних видова социјалне заштите.

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА
ИНДИКАТОР: Број становника на једног лекара

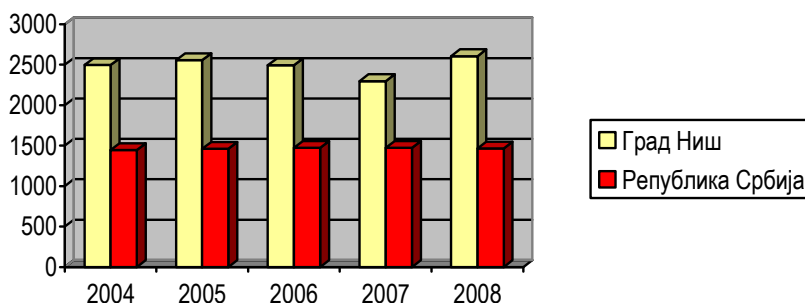
Дефиниција	Индикатор указује на квалитет здравственог осигурања у општини. Израчунава се као количник укупног броја становника и укупног броја лекара у општини x 100. Индикатор се не мења често. Треба узимати податке за дужи временски период ради адекватнијег поређења. Индикатор треба упоређивати са сличним јединицама или као репер за поређење користити регионални, национални или међународни ниво. Реперна јединица упућује и даје могућност оцене нивоа развијености.
-------------------	---

Извори података	Институционални и правни контекст
Републички Завод за статистику, публикација – годишњак Општине у Републици Србији. Статистички билтени здравства. Институт за јавно здравље Србије	Ова категорија индикатора указује на ниво здравствене безбедности и квалитет пружања здравствених услуга као један од најзначајнијих фактора живота и рада становништва општине, као и перспективу општине за даљи социо-економски развој. Циљеви: Подизање нивоа и квалитета здравствених услуга у општини. Фактори од утицаја: број становника, број лекара, стопа наталитета, стопа миграције (емиграције и имиграције), стопа морталитета, територија јединице посматрања, степен демографске старости јединице посматрања.

ВРЕДНОСТИ

Година	Укупан број становника		Укупан број лекара		Број становника на једног лекара	
	РС	Општина	РС	Општина	РС	Општина
2004	7463157	252131	5162	101	1446	2496
2005	7440769	253214	5090	99	1462	2558
2006	7411569	254164	5027	102	1474	2492
2007	7381579	254970	5008	111	1474	2297
2008	7350222	255295	5019	98	1464	2605

Број становника на једног лекара

Напомене у вези са индикатором – чињенице и подаци

Наведени су подаци о примарној здравственој заштити деце и одраслих заједно, на територији града Ниша, с обзиром да се не води статистика на нивоу Градских општина.

Кључна запажања

У односу на просек у Републици Србији, може се закључити да је система здравствене заштите, односно ниво здравствене заштите у Нишу на изузетно високом нивоу.

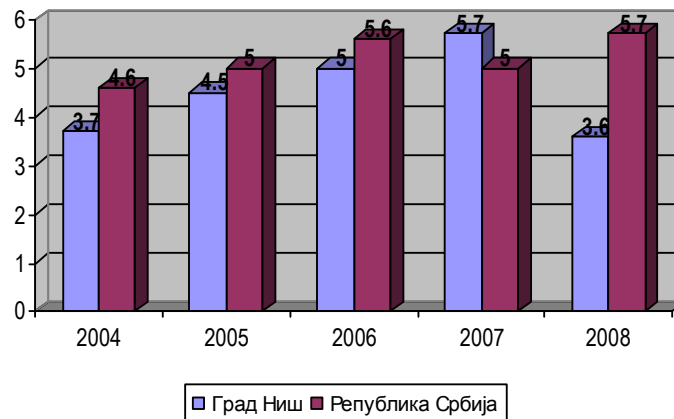
ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА**ИНДИКАТОР: Учешће правоснажно осуђених лица према месту извршења кривичног дела у укупном становништву**

Дефиниција	Индикатор квалитета живота и безбедности. Рачуна се као учешће, количник правоснажно осуђених лица према месту извршења кривичног дела и укупног броја становника x 100. Индикатор се мења често. Треба узимати податке за последњу расположиву годину и евентуално пратити динамику по годинама. Индикатор треба упоређивати са сличним јединицама или као репер за поређење користити регионални, национални или међународни ниво. Реперна једница упућује и даје могућност оцене нивоа развијености.
-------------------	---

Извори података	Институционални и правни контекст
Републички Завод за статистику, публикација – годишњак Општине у Републици Србији.	Ова категорија индикатора показује утицај укупног социо-економског развоја на благостање и безбедност становништва као и перспективу општине за даљи и квалитетнији социо-економски развој. Циљеви: Подизање нивоа безбедности у општини и сигурности његовог становништва а тиме и економског раста и развоја Општине, смањење миграције становништва у друге општине. Фактори од утицаја: ниво едукације, културе, спортског духа, број становника, стопа миграције (емиграције и имиграције), квалитет и ефикасност организације локалне управе.

ВРЕДНОСТИ

Учешће правоснажно осуђених лица према месту извршења кривичног дела у укупном становништву

Напомене у вези са индикатором – чињенице и подаци

Приказани су подаци за град Ниш, с обзиром да се не води посебна евиденција по градским општинама.

Кључна запажања

Стопа кривичних дела која су извршена на територији Ниша је мања у односу на просек Републике Србије. Стога се може закључити да је ниво безбедности на задовољавајућем нивоу, што не значи да не треба додатно смањити број кривичних дела, односно повећати број превентивних активности.

Индикатори економског развоја

ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

ИНДИКАТОР: Просечна бруто зарада

Дефиниција

На основу члана 105 Закона о раду, *просечна зарада* запосленог лица обухвата зараду добијену за рад у редовно радно време, повишицу и друге приходе (осим надокнаде за путне трошкове и време утрошено на путовање у земљи и иностранству, пензијско осигурање, солидарну помоћ, јубиларне премије и помоћ у случају смрти запосленог или члана породице запосленог). Просечна зарада запослених се рачуна када се укупан збир месечних зарада подели са бројем запослених на основу евиденције о запосленима.

Извори података

Статистички годишњак по општинама
Табеле 5.15; 5.16; 5.18

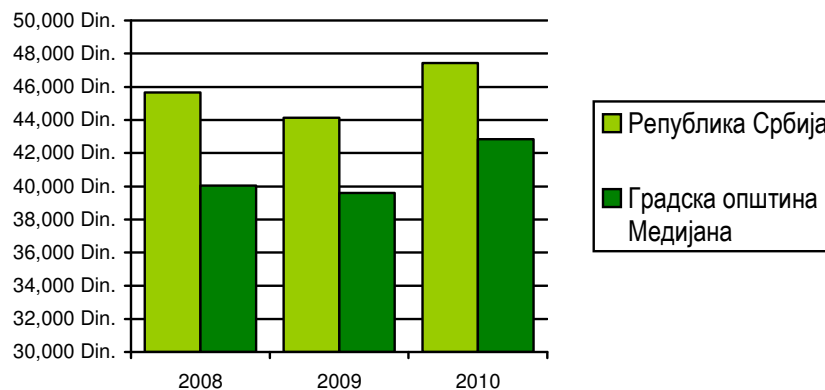
Институционални и правни контекст

Укупна вредност просечне зараде служи да позиционира регион/општину приликом међународног поређења и мери степен регионалног богатства. Друга могућност је поређење просечне зараде региона/општине са просечном зарадом на националном нивоу како би се одредила позиција региона у националној економији. Региони који су у заостатку ће имати вредности знатно испод нивоа националних вредности док ће метрополитски региони или главни градови региона надмашити национални просек за 110-120 %.

ВРЕДНОСТИ

Просечна бруто зарада у РСД	2008.	2009.	2010.
Република Србија	45674	44147	47450
Општина	40040	39588	42846

Просечна бруто зарада

Напомене у вези са индикатором – чињенице и подаци

Просечна бруто зарада на подручју ГО Медијана је опала у 2009.години у односу на 2008. годину за 1,13%, што се може објаснити утицајем економске кризе. У 2010.години је забележен номиналан раст бруто зарада од 7,0% у односу на 2008. и 8,2% према 2009.години, што указује да је у току процес економског опоравка.

Кључна запажања

У односу на просек Републике Србије бруто зараде на територији ГО Медијана су знатно ниже, али се негативна разлика постепено смањује (од -12,3% у 2008.години, на -9,7% у 2010.години).